

SVEIKINIMAI

TIKĖJIMAS

KAIP LAUKTI VĖLYKŲ? – **Božena Bobinienė** 5

KULTŪROS BARUOSE

„100 AKIMIRKŲ LIETUVAI“ – **Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė** 8
 100 SIUVINĖTŲ PAVEIKSLŲ LIETUVOS ATKŪRIMO ŠIMTMEČIO PROGA –
Danutė Jurkiūnienė 14

MINĖJIMAI

KOVO 11-OJI – LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO DIENA

KAMPUOČIUOSE – „**Aušros**“ inf. 9
 PUNSKO SAVIVALDYBĖS VAIKŲ DARŽELYJE – **Alicija Nevulienė** 10
 SEINŲ LIETUVIŲ „ŽIBURIO“ MOKYKLOJE – „**Žiburio**“ inf. 11
 PUNSKO KOVO 11-OSIOS LICĖJUJE – **Alicija Krakauskienė** 12

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

„LIETUVOS KRAŠTIETIS, BET NE LENKIJOS PAKRAŠČIO GYVENTOJAS“ –
Petras Maksimavičius 18

IŠĖJĘ NEGRĮŽTI

MICHALINA DELNICKIENĖ – **Eugenija Pakutkienė** 20
 TVARKINGAS SAVO GYVENIMO KALVIS – **Rūta Burdinaitė** 23

SKELBIMAI

Viršeliuose:

Beldžiasi pavasaris (Valdo Žilionio nuotr.)
 XXVII vaikų teatrų festivalis (Vidos Valinčienės nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS:

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
 tel./faks. 87 5161 416
 www.e-ausra.pl
 ausra@o2.pl

LEIDŽIA:

Lenkijos lietuvių draugija
 16-500 Sejny, ul. Wileńska 9
 tel./faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė – Irena Gasperavičiūtė
 Redakcijos sekretorė – Alicija Krakauskienė
 Stilistė, korektorė – Birutė Burdinaitė-Ołow
 Techn. redaktorė – Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI: Petras Maksimavičius,
 Eugenija Pakutkienė, Jurgita Stankauskaitė,
 Božena Bobinienė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2018-03-26.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
 nuožiūra. Redakcijos nuomonė nebūtinai
 sutampa su autorių nuomone.

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita:

BS Sejny, ul. Powstańców Sejneńskich 1, 16-500 Sejny
 Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
 SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata

Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti
 tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.ruch.com.pl.
 Kilus klausimų, prašom rašyti el. p. adresu prenumerata@ruch.com.pl arba skambinti
 „RUCH“ Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693 70 00 arba 801 800 803 (darbo dienomis 7–17 val.).
 Skambučio kaina priklauso nuo operatoriaus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Ministerstwo
 Spraw Wewnętrznych
 i Administracji

Projektą iš dalies remia
 Spaudos, radijo ir televi-
 zijos rėmimo fondas.

SPAUDOS,
 RADIO IR
 TELEVIZIJOS
 RĖMIMO
 FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Kai kalbos pradeda įgauti materialiąją formą, kad ir kol kas tik raštų pavidalu, atsiranda viltis, jog jos gali būti įgyvendintos. Žinoma, kalbu apie Suvalkų būsimą lietuvių švietimo ir kultūros centrą. Šioje „Aušroje“ spausdiname kreipimosi į Suvalkų miesto prezidentą vertimą. Jame prašoma skirti patalpas minėtam tikslui. Beje, šiuo metu suvalkiečių kultūrinė veikla suaktyvėjo. Į „Vienybės“ klubą Chlodna gatvėje ėmė rinktis ir jaunesnės kartos žmonės. Jie čia vaidina, dainuoja, yra norinčiųjų kurti choreografinį ansamblį, bet kol kas trūksta vadovo.

Šiame „Aušros“ numeryje palyginti gausu oficialių raštų vertimų. Taigi rasite ir Lenkijos tautinių mažumų kreipimąsi į šalies valdžią dėl Lenkijoje vis augančios neapykantos kitai rasei ar tautybei apraiškų, taip pat publikuojame Lenkijos ombudsmeno (piliečių teisių gynėjo) atsakymą į tą kreipimąsi. Turimomis žiniomis, tautinių mažumų ir ombudsmeno susitikimas ir diskusija vyks balandžio 11 d., nors data dar vis derinama.

Beje, norėdama kuo greičiau Jums pasakoti apie svarbius raštus, nespėjau pasidalinti džiugiomis naujienomis, kad jau gandrai sugrįžta, o kai „Aušra“ pasieks Jūsų rankas, gal jie ir visi jau bus savuose senuose ir jaukiuose lizduose. Ir, žinoma, pati džiugiausia žinia, kad su pavasariu vėl sulaukėme šv. Velykų. Šįkart „Aušroje“ norėjome priminti, ką katalikui reiškia ši šventė, tad Božena Bobinienė, remdamasi Punsko parapijos pavyzdžiu, pasakoja, kokios velykinės apeigos ir ką jos simbolizuoja. Skatiniu pasiskaityti. Svarbu suvokti šventės esmę, kad galėtum ją tinkamai išgyventi.

Prisikėlęs Kristus ir atbundanti gamta lai suteikia mums visiems jėgų atsinaujinti sieloje ir džiaugsmingai išgyventi šią puikią pavasario šventę!

„Mat žodis apie kryžių tiems, kurie eina į pražūtį, yra kvailystė; o mums, einantiems į išganymą, jis yra Dievo galybė“
(1 Korintiečiams 1:18).

Broliai ir seserys Kristuje visuose kontinentuose, lietuvių bendruomenėse pasaulyje,

Kaune 1930 metais buvo pradėta kurti Prisikėlimo parapija, kuri atspindėjo atsikuriančios Lietuvos dvasią ir buvo lyg padėka Dievui už atgautą laisvę. Sovietų okupacijos metu ji buvo atimta iš tikinčiųjų ir pažeminta – tapo radijo gamykla. Atgimimo laikais pradėta ją remontuoti pagal jos paskirtį Viešpaties garbei!

Toronte, Kanadoje, 1953 metais Tėvai Pranciškonai įkūrė bažnyčią ir parapiją, taip pat pavadintą Jėzaus Kristaus Prisikėlimo vardu. Šioje šventovėje jie pastoracijoje aptarnavo didelį skaičių lietuvių „DP“ (dipuku), pabėgusių nuo komunizmo po Antrojo pasaulinio karo.

Abi šventovės atspindi mūsų tautos įsitikinimą, jog mūsų viltis ir stiprybė yra tikėti gėriu, prisikėlimu, Išganytojo galia. Abiejose parapijose, kaip ir visose šventovėse pasaulyje, kryžius žymi pastatų išorę ir viduje užima esminę vietą už altoriaus. Be kryžiaus nebūtų buvę Prisikėlimo. Kryžius yra kiekvieno krikščionio kelias ir primena Dievo artumą per Jo kančią ir pasiaukiamą meilę mums. „Kristaus kryžiumi bus galutinai įtvirtinta Dievo karalystė: „Nuo medžio viešpatauja Dievas“ (KBK 550).

Šventasis apaštalas Paulius rašė korintiečiams (1 Kor. 1:18), kad vieniems kryžiaus ženklas atrodo kvailystė – tiems, kurie eina į pražūtį, kurių sielos negyvena aukštesniu gyvenimu. Tačiau kiti jame randa šviesą, stiprybę ir išganymą. Šis ženklas, Golgotoje aplaistytas dieviškuoju krauju, mums visiems tebūna išganymo ženklas.

„Tačiau būtent prisikėlimas atveria mus didesnei vilčiai, nes atveria mūsų ir pasaulio gyvenimą amžinajai Dievo ateičiai, pilnutinei laimei, tikrumui, kad blogis, nuodėmė, mirtis gali būti nugalėta. Tai leidžia su didesniu pasitikėjimu išgyventi kasdienes dalykus, imtis jų drąsiai ir įsipareigojant. Kristaus prisikėlimas nauja šviesa nušviečia tuos kasdienes dalykus. Kristaus prisikėlimas yra mūsų stiprybė“ (Popiežius Pranciškus, 2013).

Švęsdami Kristaus Prisikėlimo šventę, melskimės vienas už kitą, kad patys džiaugsmingai išgyventume ir su kitais galėtume dalintis viltimi bei gydančia meile to, ką Kristus mums perdavė.

Palaimintų ir linksmų šv. Velykų visiems.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos delegatas
užsienio lietuvių katalikų sielovadai
prelatas Edmundas J. Putrimas

Tegul šv. Velykų ryto varpai atneša ne tik į Jūsų namus, bet ir į širdį gaivaus prisikėlimo dvelksmą, o prisikėlęs Išganytojas tebūna Jums tolesnio kelio šviesa.
Su šv. Velykom!

Lenkijos lietuvių draugija ir „Aušros“ redakcija

Tegul prisiliečia prie Jūsų šv. Velykų didybė
Ir prisikėlusio Viešpaties šviesa tepasiekia
Kiekvieną Jūsų širdžių kampelį.

Su šv. Velykomis visą lietuvių bendruomenę sveikina

LLD Suvalkų skyrius ir „Suvalkiečio“ redakcija

Mielieji!

Sveikiname visus su šv. Velykomis! Tegul didžiojo stebuklo – Kristaus Prisikėlimo – šventė žymi ir kiekvieno žmogaus, kiekvienos šeimos, kiekvienos bendruomenės Prisikėlimą, naujas viltis ir įkvėpimą. Tegul Jus aplankęs Prisikėlimas būna tikras, tegul jo džiaugsmas suteikia visiems tikėjimo, vilties ir meilės!

Lietuvių šv. Kazimiero draugija

Pabudęs pavasaris mums dovanoja vieną gražiausių metų švenčių – šv. Velykas. Tai ne vien gamtos, bet ir žmogaus atgimimo šventė, dovanojanti viltį ir tikėjimą. Tegul džiaugsminga pavasario šventė pakylėja naujiems darbams, suteikia sveikatos ir stiprybės.

Vidugurių mokyklos bendruomenė

Šv. Velykų rytą pasitikite Atgimimo šventę gamtoje ir sieloje. Tegul Jus ir Jūsų artimuosius lydi dvasios ramybė, džiaugsmas ir darna. Džiugių šv. Velykų!

„Aušros“ leidykla

Nuoširdžiai sveikiname Jus šv. Velykų proga. Linkime, kad atgimstančios gamtos žavesys ir prisikėlimo džiaugsmas įkvėptų naujiems darbams ir drąsioms idėjoms. Tebūna Jūsų dienos kupinos giedros nuotaikos ir nuoširdumo. Šviesių ir viltingų šv. Velykų!!!

Punsko valsčiaus taryba, viršaitis ir darbuotojai

Su atbundančiu pavasariu, sugrįžtančiais paukščiais artėja pati gražiausia pavasario šventė – Velykos. Tegul į Jūsų namus ateina švelnus saulės spindulys, pirmųjų pavasario gėlių kvapas, o kartu su numargintais margučiais – stiprybė, meilė ir džiaugsmas.

Sveikiname Jus su šv. Velykom!

Punsko Kovo 11-osios lietuvių licėjaus bendruomenė

Tegul atgimimas pasklinda ne tik gamtoje, bet ir širdyse, tegul prisikėlimo dvasia užlieja visus, atnešdama viltį, ramybę, džiaugsmą...
Jaukių, šiltų šv. Velykų!

*Vysk. Antano Baranausko fondas
„Lietuvių namai“ Seinuose*

Linkim, kad šv. Velykų dieną skambantys varpai Ir džiaugsmo giesmės suteiktų šviesių vilčių,
O į Jūsų namus atneštų santarvę ir gerumą.
Pabuskime visi, prikelkim sielas,
Vien meilei, laimei būkim atviri –
Paspauskime rankas, užmirškim gėlą.
Su džiaugsmingomis Velykų šventėmis!

Punsko lietuvių kultūros namų bendruomenė

Tegul į Jūsų namus ateina švelnus saulės spindulys, džiaugsmas ir vidinė darna, stiprybė ir meilė. Su šventėmis!

Jotvingių ir prūsų bendrija

Kaip laukti Velykų?

BOŽENA BOBINIENĖ

Velykų šventės – tai ne tik pasaulietinė tradicija: margučiai, verbos, lalavimas, skanumynais apkrautas stalas... Visų pirma – tai krikščionių šventė, kupina simbolikos, skatinanti apmąstyti gyvenimo ir mirties prasmę, kam skiriama net 40 dienų. Tas laikotarpis vadinamas gavėnia. Velykos įgyja visiškai kitą reikšmę, kuomet sekame ir gyvename gavėnios ir Didžiosios savaitės apeigomis. Kad ir kaip esame užsiėmę kasdieniais rūpesčiais, skubiais darbais, bent akimirkai sustokim ir pamąstykim, dėl ko švenčiame šią pavasario šventę.

KRYŽIAUS KELIAS IR GRAUDŲ VERKSMAI

Gavėnios laikotarpis prasideda Pelenų trečiadieniu. Nuo to laiko iki Velykų kiekvieną penktadienio vakarą Punsko bažnyčioje einama

Kryžiaus kelio procesija su giesmėmis ir apmąstymais.

Kryžiaus kelią sudaro 14 stacijų (stočių). Pagal tradiciją, pirmoji ši kelią Jeruzalės gatvėmis ėjo ir taip Viešpaties kančią prisiminė Švč. Mergelė Marija. Vėliau Kryžiaus kelio stotis eidavo į Šventąją Žemę atvykę maldininkai. Kai į musulmonų užimtą Jeruzalę keliauti tapo pavojinga, pranciškonų rūpesčiu simboliškas Kryžiaus kelias buvo einamas daugelyje pasaulio bažnyčių. Taip iki šandien ir Punsko bažnyčioje **kiekvieną gavėnios penktadienio vakarą** tikintieji lanko Kristaus kančios vietas, pavaizduotas paveiksluose, apmąsto Jo kančią, pamažu žingsniuodami, gieda giesmes. Pasibaigus procesijai, visi eina pabučiuoti kryžiaus.

Beje, Kryžiaus kelias – tai ne tik Kristaus kančios prisiminimas: eidami procesijoje galime peržvelgti ir savo gyvenimą, ir palyginti jį su Kristaus keliavimu į Golgotą, prašyti Dievą padėti nešti savo paties „kryžių“. Ar iš tikrųjų mūsų nelaimės, nesėkmės nors kiek prilygsta Jo kančiai? Galų gale – Kristus prisikėlė iš numirusiųjų. Ar mes galime tikėtis tokio atpildo? Ar užsitarnavome?

Einant ir apmąstant Kryžiaus kelią gaunami atlygiai.

Kiekvieną gavėnios sekmadienį po šv. Mišių (Sumos) 12.15 val. yra giedami **Graudūs verksmi** – giesmės, apmąstančios Kristaus kančią.

Graudūs verksmi atsirado Lenkijoje VI a. pabaigoje. Juos išplatino pranciškonai

XVIII a. Į lietuvių kalbą giesmės buvo išverstos apie 1859 m., tačiau labiausiai išplito Seinų vyskupo A. Baranausko atliktas vertimas. Ši giesmė giedama tik gavėnios laiku, dalimis: pirmoji dalis I ir IV gavėnios sekmadienį (ir po jo einančiomis savaitės dienomis), antroji dalis – II ir V gavėnios sekmadienį, trečioji dalis – III gavėnios ir Verbų (Kančios) sekmadienį. Po Graudžių verksmų giedojimo ir šv. Mišių bažnyčioje eina procesija su vėliavomis, altorėliais. Mažos mergaitės beria prieš Švč. Sakramentą gėles.

Gavėniai baigiantis, bažnyčioje yra rengiamos **rekolekcijos** – dvi dienas į Punską atvyksta daugiau kunigų iš aplinkinių parapijų bei iš Lietuvos ir klauso išpažinčių. Rekolekcijoms vadovaujantis kunigas sako pamokslus, skatinančius apmąstyti. „*Bažnyčios įsakymuose reikalaujama bent kartą per metus apie Velykas atlikti išpažintį ir priimti Komuniją*“, – sako kunigas Marius Talutis, – *tačiau dvasinio gyvenimo mokytojai rekomenduoja tai atlikti dažniau.*

Be abejo, velykinė išpažintis yra labai svarbi, nes Velykos – pagrindinė krikščionių liturginė šventė, kurios metu išgyvename Kristaus perėjimą iš mirties į gyvenimą. Todėl kiekvieno krikščionio pareiga – taip pat pergyventi perėjimą iš tamsos į šviesą, iš nuodėmės – į prisikėlimą.“

VERBŲ SEKMADIENIS

Nuo jo prasideda Didžioji savaitė – savaitė iki Velykų. Šią dieną minimas iškilmingas Kristus įžengimas į Jeruzalę, kai „*gausiai susirinkusi į šventes minia sužinojo, kad Jėzus ateinąs*

Boženos Bobinienės nuotrauka.

Didysis ketvirtadienis. Laikinas tabernakulis

Kryžiaus kelias Didįjį penktadienį

į Jeruzalę. Žmonės pasiėmė palmių šakas ir išėjo jo pasitikti, garsiai šaukdami: „Osana! Garbė tam, kuris ateina Viešpaties vardu – Izraelio karaliui!“ (Jn 12, 12). Šiam įvykiui prisiminti per Verbas šventinamos palmių ar kitų medžių šakelės, iš džiovintų žolynų surištos verbos. Šį sekmadienį visi su pašventintomis verbomis eina procesijoje, o po šv. Mišių gieda Graudžių verksmų III dalį. Kaip Evangelija skaitoma Kristaus kančios istorija.

Didžiosios savaitės svarbiausios dienos – **Didysis tridienis** (Triduum sacrum): ketvirtadienis, penktadienis ir Velyknaktis – naktis iš šeštadienio į sekmadienį. Kodėl ši savaitė vadinama Didžiąja? Todėl, kad per ją paminimi didieji mūsų tikėjimo slėpiniai. Kaip šv. Paulius sakė: „Jei Kristus neprišikėlė, tai tuščias mano tikėjimas ir viltis.“

Didįjį ketvirtadienį Kristus kartu su savo mokiniais Jeruzalėje valgė paskutinę vakarienę ir įsteigė Švenčiausiąjį Sakramentą – Komuniją, Mišias – Eucharistiją, ir Kunigystę, paskui Alyvų sode meldėsi, buvo suimtas ir pradėjo savo kančios kelią.

Didžiojo ketvirtadienio rytą aukojamos Krizmos šv. Mišios, kuomet šventinami aliejai, naudojami

Krikšto, Sutvirtinimo, Kunigystės ir Ligonų patepimo sakramentams. Vakare iškilmingai švenčiamas Eucharistijos ir Kunigystės sakramentų įsteigimas – Paskutinės vakarienės šv. Mišios. Po pamaldų visose bažnyčiose nutyla varpai, vargonai. Tyla skatina susikaupimą prieš Didįjį penktadienį – Kristaus kančią. Vakare dar į specialaus altoriaus tabernakulį pernešamas Švenčiausiasis Sakramentas, prie kurio visą vakarą (kai kur ir per naktį) žmonės pasilieka maldai.

Didįjį penktadienį neaukojamos šv. Mišios, nešvenčiama Eucharistija. Tai Kristaus kančios ir mirties diena. Vakarop, prisimenant Kristaus kančios kelią į Golgotos kalną, Punsko gatvėmis ar aplink bažnyčią yra einamas Kryžiaus kelias. Bažnyčiose laikomos Viešpaties kančios pamaldos, pagerbiamas kryžius (šventu pabučiavimu arba giliu nusilenkimu). Kas gali, prie kryžiaus duoda auką.

Didžiojo penktadienio pamaldos labai paprastos, bet iškalbingos savo simbolika. Pirmas tų pamaldų momentas – kai atėjęs kunigas parpuola ant žemės prieš kryžių ir meldžiasi. Kiekvienas tuo metu apmąstome savo buvimą, dalyvavimą Kristaus kančioje. Tą dieną taip pat skaitoma

Kristaus kančios istorija.

Kunigas nuima šydą, uždėtą ant kryžiaus, parodydamas, kad tai iš tikrųjų yra žudymo priemonė. Tačiau po Kristaus mirties kryžius tampa išganymo ir meilės simboliu. Po pamaldų Švč. Sakramentas iškilmingoje procesijoje yra nešamas į Kristaus kapą, vaizduojantį Kristaus auką. Giedamos gedulingos giesmės, vyksta budėjimas.

Kristaus kapas primena palaidoto Jėzaus vietą: bažnyčioje paguldoma Jėzaus figūra, sukuriama kapo aplinka. Iki Velykų žmonės čia ateina ir pasimeldžia, tarsi akivaizdžiai matydami ir įsitikindami – iš tikrųjų Dievas mirė.

Didįjį penktadienį katalikams privalomas griežtas pasninkas.

Didysis šeštadienis – tai vidinės dvasinės tylos, nusiramino prieš kažką svarbaus diena. Kristus miręs, palaidotas, mokiniai išsibėgijo, išsišlapstę... Vienintelė, kuri išlaiko tikėjimą – Marija, o mes galime būti drauge su ja maldoje, apimti gilaus skausmo, bet drauge jausdami ir viltį, pasitikėjimą.

Didįjį šeštadienį dienos metu laiminami valgiai, susirinkę išklauso katechezės ir sukalba rožinio maldą. Punsko bažnyčioje galima tai padaryti lenkų kalba 10 val., lietuvių kalba 11.00, 12.00, 13.00, 14.00 val. Vidugirių koplyčioje – 11.00 val.

Velyknakčio (iš šeštadienio į sekmadienį) apeigos, pamaldos prasideda nusileidus saulei. Bažnyčios šventoriuje uždegamas laužas. Pašventinama ugnis, nuo kurios uždegama ir didžioji Velykų žvakė – paschalas. Kunigas, nešdamas ją į bažnyčią, užgieda „Kristus mums šviečia“. Žmonės nuo paschalo irgi uždega iš namų atsineštas žvakes, nešasi jas į bažnyčią, dalijasi ugnimi su kitais. Didžiosios nakties apeigos vyksta tik žvakių šviesoje, tyloje. Pabrėžiama Dievo Žodžio liturgija, todėl skaitoma nuo trijų iki septynių skaitinių iš Senojo Testamento,

Teresės Uzdilaitės nuotr.

Ugnies šventinimas Didįjį šeštadienį

vienas skaitinys iš Naujojo Testamento (Epistolė) ir Evangelija. Žinia apie prisikėlimą nuskamba džiaugsmingu „Aleliuja!“. Uždegama šviesa, sugaudžia vargonai, suskamba varpai. Šventinamas Krikšto vanduo. Tie, kurie jau pakrikštyti, atnaujina Krikšto pažadus – savo įsipareigojimus gyventi su Dievu.

Po to visi švenčia Velykų prisikėlimo liturgiją, Eucharistiją, džiaugdamiesi vienijasi su prisikėlusiu Jėzumi. Po pamaldų į atsineštus indelius galima pasisemti šventinto vandens.

VELYKŲ SEKMADIENIS

Nors apie Kristaus Prisikėlimą sužinome jau Velyknakčio liturgijoje, bet tik sekmadienio rytą pamatome: Kristaus kapas tikrai tuščias. Paskutinė Velykų diena yra kupina džiaugsmo, mat šią dieną atrandame Prisikėlimo stebuklą. Prieš rytą aukojamas šv. Mišias – rezurekciją (lot. *resurrectio* „prisikėlimas“) – visi tikintieji eina iškilmingoje eucharistinėje procesijoje su Švč. Sakramentu. Pradžioje kunigas, prisidengęs auksine kapa, pakelia prie Kristaus kapo pastatytą kryžių, perjuostą raudona stula – save paaukojusio Kristaus, visų mūsų dvasinio vadovo, ženklą (šis kryžius Velykų laikotarpiu bus pastatytas matomoje vietoje). Po to tris kartus giedodamas „Kristus kėlės“

skelbia visiems Kristaus prisikėlimą. Tada visi iš bažnyčios išeina į lauką.

Punske tradiciškai procesija eina aplink bažnyčią tris kartus. Toks paprotys išlikęs dėl to, kad senovėje prie bažnyčių būdavo kapinės, todėl prisikėlimo naujieną norėta skelbti taip pat mirusiems parapijiečiams.

Pirmieji procesijoje eina ministrantai (Punske – brostvininkai), kurie neša kryžių, Prisikėlusiojo Kristaus statulėlę ir paschalą. Iš paskos eina parapijiečiai, nešini altorėliais, vėliavomis. Už jų – ministrantai, kunigai. Prieš kunigo nešamą Švč. Sakramentą mažos mergaitės barsto gėles, o ministrantas smilkytuvu smilko. Už

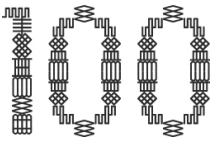
Teresės Uzdilaitės nuotr.

Sekmadienio rezurekcijos procesija

baldakimo, po kuriuo žengia kunigas su monstrancija ir Ostija, eina bažnytinio choro giesmininkai, giedodami giesmę „Linksma diena mums nušvito“. Už giesmininkų eina visi tikintieji, susirinkę į rezurekciją. Procesija baigiama himnu „Tave, Dieve, garbinam“. Visi vėl susirenka bažnyčioje ir pradedamos iškilmingos Velykų Mišios. Jas kunigai atnašauja apsilvilkę baltais liturginiais rūbais. Skaitomi keli skaitiniai – šv. Petro liudijimas apie Kristaus Prisikėlimą; apie naująjį gyvenimą Kristuje (Kol 3, 1–4) bei pasakojimas apie moteris ir apaštalus, radusius tuščią kapą (Jn 20, 1–9), giedama lotyniškai sekvencija „Victimae paschali laudes“. Nugalėjusio mirtį Jėzaus statulėlė su Prisikėlimo vėliava yra pastatoma prie altoriaus iki Šeštinių – Kristaus dangun įžengimo šventės. Tridienis baigiasi Prisikėlimo sekmadienio, vadinamo I Velykų sekmadieniu, vakarą.

Cituojuot kunigą Marių Talutį – „sulaukę svarbiausios krikščionių šventės, mes sveikiname vieni kitus susukdami: „Džiaugsmingų šv. Velykų!“ Yra dėl ko džiūgauti: pamatome gyvenimo pergalę prieš mirtį Jėzuje Kristuje. Jo kančios, pasiaukojimo ir meilės žmonėms dėka galime šiandien džiaugtis gyvenimo viltimi ir net mirties akivaizdoje – regėti gyvenimo pradžią.“

Atkurtai
Lietuvai

„100 akimirky LIETUVAI“

JOLANTA MALINAUSKAITĖ-VEKTORIENĖ

Tęsiame „100 akimirky LIETUVAI“ įamžinimą. Vasaris ypatingas tuo, kad būtent šį mėnesį šventėme pagrindines Lietuvos atkūrimo 100-mečio akimirkas. „Aušroje“ galėjote skaityti straipsnius apie Vasario 16-osios minėjimus mokyklose ir kultūros įstaigose.

Štai vasario akimirkos:

13. **„Šimtmečio kūdikiai“**. Vysk. A. Baranausko fondas „Lietuvių namai“ Seinuose visoms Lenkijos lietuvių šeimoms, kurioms 2018 m. vasario mėnesį gimė kūdikiai, Lietuvos 100-mečio proga įteiks kompaktines plokšteles su lietuviškomis lopšinėmis ir pasakomis. Juk vaikai – tai didžiausia dovana ir ilgaamžiškumo Lenkijos lietuviams linkėjimas. Informuosime kituose straipsniuose, kiek kūdikėlių vasario mėn. išvydo pasaulį ir klausysis lietuviškų lopšinių.

14. **„Lietuvos 100-mečiui – 100 rožinių“**. Lietuvių šv. Kazimiero draugijos globojama maldos grupė vasario 6–15 d. kalbėdama rožinę Marijos globai paskyrė Lietuvos dabartį ir ateitį, dėkojo už praeities istoriją. Meldėsi už Lietuvą, už jos vaikus, kad atsakingai saugotų ir puoselėtų laisvės dovaną bei dvasines Tautos vertybes.

15. Vasario 9-osios vakarą Kauno „Žalgirio“ arenoje pirmieji Lenkijos lietuviai Edvinas Krakauskas ir Robertas Vektorius tapo **„Žalgirio“ garbės klubo nariais**. 100-mečio proga jie į areną įžengė nešini Trispalve su užrašu Punkskas. Jau daugelį metų krepšinis yra sporto šaka, vienijanti visus lietuvius, kaip matyti, ir mūsų kraštiečius.

16. Vasario 12 d. Punsko LKN teatrų artistai iš popieriaus lankstė **tris-**

Seinų maldos grupė

Iš Lietuvių šv. Kazimiero draugijos archyvo

palvius paukščius, skirtus koncerto „Vienybė tezydi“ finalinei dainai. Pavyko sulankstyti 100 geltonų, žalių ir raudonų paukštelių – jie visi sudarė didžiulę trispalvę ir nuskriejo su linkėjimais Lietuvai 100-mečio proga.

17. Vasario 27 d. Punsko Dariaus ir Girėno mokykloje vyko **krepšinio varžybos**, skirtos Lietuvos 100-mečiui. Mišrioje tiek amžiumi, tiek lytimi komandose žaidė Punsko pradinukai, gimnazistai ir Punsko Kovo 11-osios licėjaus mokiniai. Renginių organizavo sporto klubas „Punia“.

18. Vasario 28 d. **Nacionalinėje filharmonijoje Varšuvoje** Lietuvos atkūrimo 100-mečių paminėjo Lietuvos ambasada. Iškilmingame koncerte dalyvavo Lietuvos simfoninis orkestras (dirigentė Mirga Gražiny-

tė-Tyla), Katovicų miesto ansamblis „Camerata Silesia“ (vadovė Anna Szostak). Tą vakarą Filharmonijoje ne tik suskambo lietuviški garsai, bet ir pastatas sušvito Lietuvos vėliavos spalvomis.

Kitos akimirkos: Patriotinių dainų festivalis „Daina Lietuvai“ Punsko darželyje, Vasario 16-osios minėjimai Punsko Dariaus ir Girėno mokykloje, Punsko Kovo 11-osios licėjyje, Vidugirių mokykloje, Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje, „Gloria Lietuvai“, skulptūros atidengimas Punske, laužai, Lietuviškos menės atidarymas Seinuose bei koncertai Punske, Seinuose ir Suvalkuose – aprašomos buvo ankstesnėje „Aušroje“. Iš viso jau suskaičiuota 30 akimirky, skirtų atkurtos Lietuvos 100-mečiui.

Atkurtai
Lietuvai

Kovo 11-oji - LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO DIENA

Kampuočiuose

„AUŠROS“ INF.

Kovo 9 d. (penktadienį) Kampuočiuose, Pečiulių sodyboje, prie Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo paminklo rinkosi lietuviškų mokyklų mokiniai, Punsko savivaldybės, lietuviškų organizacijų atstovai. Jau daugelį metų čia suvažiuojama pasidžiaugti Lietuvos laisve, prie paminklo padedama gėlių, sugiedamas Lietuvos himnas, Lietuvai skiriama puokštė dainų ir eilių.

Šiais metais susirinkusius pasveikino Lenkijos lietuvių draugijos pirmininkas Algirdas Vaicekuskas, taip pat svečias iš Lietuvos, Lazdijų rajono tarybos narys Benas Rūtėlionis.

Po svečių pasisakymų Punsko vaikų darželio ugdytiniai padainavo dainą, akordeonu pritariant mokytojai Vidai Stankevičienei. Vidugirių mokyklos mokiniai irgi Lietuvai skyrė dainą „Žemėj Lietuvos“. Šiomet Seinų „Žiburio“ mokyklos mokinė Klaudija Krakauskaitė padainavo dainą solo. Vėliau prie paminklo pasirodė Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos ir gimnazijos mokiniai. Pabaigoje Punsko Kovo 11-osios lietuvių licėjaus moksleivė Lidija Batvinskaitė padeklamavo Justino Marcinkevičiaus eilėraštį.

Tuo baigėsi trumpas suėjimas prie Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo paminklo Kampuočiuose. Vis dėlto kovo mėnesio orai dar neleidžia

ilgai išskylauti gryname ore. Kaip bebūtų, ypač tokių švenčių proga labai akivaizdžiai matosi, kad mūsų krašte lietuviškų mokyklų labai sumažėję...

MIELIEJI,

Prieš šimtą metų buvo atkurta Lietuvos valstybė. Prieš daugiau nei ketvirtį amžiaus, 1990-ųjų pavasarį, Lietuva vėl iškovojo laisvę, kurią privalome saugoti ir branginti. Su Kovo 11-ąja – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena!

*Lietuvos Respublikos ambasadorius Lenkijos Respublikoje
Šarūnas Adomavičius*

Punsko savivaldybės vaikų darželyje

ALICIJA NEVULIENĖ

Kovo 11-oji kiekvienam lietuviui didi šventė. Š. m. kovo 8-ąją Alytaus lopšelis-darželis „Obelėlė“ pakvietė mus į viktoriną-konkursą „Ką žinai apie Lietuvą?“, skirtą Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui paminėti ir įprasminėti. Viktorinoje dalyvavo Alytaus Putinų mikrorajono lopšeliai-darželiai „Putinėlis“, „Šaltinėlis“, „Vyturėlis“ ir mes, Punsko savivaldybės vaikų darželio komanda.

Kiekvienas darželis turėjo paruošti komandos pavadinimą ir prisistatymą. Mes savo komandą pavadinome „Žirniukais“ pagal darželio logotipą ir sukūrėme eilėraštką:

*„Mes maži žali žirniukai,
Punsko darželinukai.
Žaidžiam, šokam, padainuojam
Ir linksmi gyvuojam.
Mes, dzūkucai pabirucai,
Mylim savo kraštų*

Ir jo margų raštų...“

Viktorinoje buvo pateikiamos užduotys, susijusios su Lietuvos istorija, gamta, žymiais žmonėmis ir geografija. Mokytojai Alicijai padedant

vaikučiai atsakinėjo į pateiktus klausimus ir vykdė užduotis. Viską stebėjo trijų suaugusiųjų komisija. Konkurso pabaigoje sužinojome, jog laimėjo draugystė, ir visoms komandoms skiriama pirmoji vieta.

Ačiū draugams už gražią ir prasmingą šventę. Tikrai nepamiršime Lietuvos ir toliau gilinsime žinias apie jos istorijos ir kultūros paveldą.

Kovo 9 dieną Punsko savivaldybės vaikų darželyje auklėtiniai su savo mokytojais ir tėveliais susirinko paminėti Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo šventę. Jai mažyliai ruošėsi iš anksto: gilino žinias apie Lietuvos istorijos ir kultūros palikimą klausydamiesi eilėraščių, dainelių ir legendų. Šventės metu ratu susėdus buvo sprendžiami kryžiažodžiai, kurių atsakymai buvę: Lietuva, herbas, vėliava, Vytis. Kiekvienos grupės vaikai įsijungė su savo išmoktomis dainelėmis, kuriose skambėjo patys

gražiausi žodžiai apie Tėvynę Lietuvą. Renginį užbaigė darželio direktorė sveikindama visus su švente ir ragindama švęsti ištisus metus. Tėveliai su vaikų ir auklėtojų nulipdytais skambučiais šventiškos nuotaikos išsiskirstė namo. Šis renginys pasėjo vaikų ir tėvelių širdyse tikrojo patriotiškumo sėklą, o bendra veikla padėjo geriau suvokti Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės prasmę.

Tą pačią dieną po pietų grupė darželinukų su direktore Alicija Valinčiene ir mokytojomis Irena Staskevičiute bei Vida Jolanta Stankevičiene buvo nuvykę į Kampučius prie Lietuvos Nepriklausomybės paminklo, kur padėjo gėlių ir padainavo lietuvių liaudies dainą „Šiaudais dengtas namelis“. Nepaisant šalto oro, mūsų auklėtiniai vėl dalyvavo vertingoje pamokėlyje, kur sužinojo, kaip reikia gerbti, mylėti ir branginti Tėvynę.

Kovo 16 dieną dvi darželio auklėtinės Sonata Zimnickaitė ir Diana Stoskeliūnaitė su mokytoja Irena Staskevičiute buvo pakviestos į Tarptautinio vaikų piešinių konkurso „Lietuviais esame mes gimę...“ nugalėtojų apdovanojimo renginį, kuris vyko Marijampolės Mokolų mokykloje-darželyje. Konkurso tikslas – ugdyti vaikų meilę, pagarbą Tėvynei ir skatinti domėtis Lietuvos istorija ją išreiškiant dailės kalba. Diana Stoskeliūnaitė konkurse laimėjo I vietą, o Sonata Zimnickaitė III vietą. Mergaitės su šypsena veide, diplomais ir dovanėlėmis grįžo laimingos į darželį. Jos savo draugus įtikinėjo, jog verta stengtis ir dalyvauti konkursuose.

Leiskime vaikams suprasti istoriją ne tik kaip praeitį, bet ir kaip dabartį, kuri kažkada taps istorija. Jau nuo mažens skatinkime juos prisidėti prie dabartinės istorijos kūrimo. Tai ugdo vaikų pilietiškumą, tautiškumą, meilę ir atsakomybę už savo kraštą.

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje

„ŽIBURIO“ INF.

Pradėsiu nuo to, kad artėjant Kovo 11-ajai Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos darželinukai gavo 10 mergaičių ir 10 berniukų tautinių kostiumų komplektų. Drabužius sukūrė dizaineris Juozas Statkevičius, mums dovanavo dabartinė valdančioji Valstiečių ir žaliųjų partija, o perdavė tos partijos atstovas Lazdijuose Benas Rūtelionis. Kovo 11-osios minėjimas – puiki proga pasipuošti naujais kostiumais ir pasakyti ačiū aukotojams.

Sugrįžus iš minėjimo Kampučiuose, „Žiburio“ mokykloje šventė buvo tęsiama. Pas mus viešėjo minėtas svečias – Lazdijų rajono tarybos narys Benas Rūtelionis.

Minėjimą pradėjo Vaiva, kuri padainavo „Ant kalno klevelis“, ketvirtokai šoko „Lietuvėle tu mano, tu graži tėvyne...“, dainavo pirmokai, vėliau antrokai su trečiokais, darželinukai pašoko, pasipuošę naujais

tautiniais drabužėliais, šeštokai su septintokais parodė poetinę kompoziciją, kurią buvo paruošę Lietuvos atkūrimo šimtmečiui, šeštokės su septintokėmis padainavo labai gražią dainą apie Stelmužę.

Tuo ir baigėsi mūsų trumpas, bet labai jaukus Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo minėjimas. Visų nuotaika buvo puiki!

Iš tikrųjų mokykloje vis dar pakili nuotaika išlikusi nuo Vasario 16-osios. Tai buvo turbūt labiausiai įsimintina šventė per visus 13 Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos gyvavimo metų. Iki šiandien klasės ir visa mokyklos aplinka papuoštos tautiniais simboliais, languose kabo trispalvės. Galima sakyti, kad šis vasario ir kovo laikotarpis – patriotinio ugdymo laikas. Tai ypatingos dienos mokykloje.

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos darželinukai, pasipuošę tautiniais drabužiais

Punsko Kovo 11-osios licėjuje

ALICIJA KRAKAUSKIENĖ

Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia, – skambėjo himno eilutės Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos proga Punsko Kovo 11-osios licėjaus surengto koncerto metu. Tą dieną buvusi triguba šventė, nes džiaugėmės 100-uoju nepriklausomos valstybės jubiliejumi, minėjome Lietuvos laisvės atkūrimo metines ir šventėme Punsko licėjaus vardadienį.

Šventę pradėjome šv. Mišiomis Punsko bažnyčioje, kurias atnašavo klebonas Česlovas Baganas ir kunigas Marius Talutis. Pamaldose kartu su mumis dalyvavo LR konsulato Seinuose vadovas Vaclav Stankevič, Kovo 11-osios Akto signatarė Rasa Juknevičienė bei Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijos atstovės.

Vėliau šventė vyko Punsko lietuvių kultūros namuose. Oficialiojoje programos dalyje licėjaus direktorius Alvydas Nevulis pasveikino visus atvykusius svečius bei žiūrovus.

Alicijos Krakauskienės nuotr.

Pagerbėme anapilin iškeliačius mokyklos mokytojus, mokinius ir darbuotojus. Prisiminėme praėjusių metų rudenį baltu paukščiu išskridusį amžinybėn chorvedį Joną Vytautą

Pavilonį. Išklausėme gerbiamos viešnios Rasos Juknevičienės kalbos apie Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. aplinkybes bei dėkojome už prof. Vytauto Landsbergio perduotus sveikinimus. (Kitą dieną įrašėme spalvotame popieriaus lape sveikinimus gerbiamam profesoriui, linkėdami kuo greičiau pasveikti. Sveikinimai, susukti į ritinį ir perrišti trispalviu kaspinu, nuvežti į Vilniaus Santariškių ligoninę ir įteikti profesoriui.)

Koncerto metu klausėmės moksleivių, kurie priminė svarbius lietuvių tautai istorijos faktus: sėkmingus, bet ir paženklintus nelaisvės bei kančių žyme. Jie pabrėžė, kad mūsų tautos praeitis graži ir garbinga. Tai iš jos mes privalome semtis stiprybės. Net ir skaudžiais tautai laikotarpiais lietuviška dvasia

Alicijos Krakauskienės nuotr.

Alicijos Krakauskienės nuotr.

nepalūžo, ji išliko gyva sąmoningų žmonių širdyse bei jų veikloje. Mokiniai priminė, kad mūsų protėviams įvairiais ginklais teko kovoti dėl laisvės ir tautinio išlikimo ir tada, kai Suvalkų–Seinų–Punsko kraštas buvo atskirtas nuo tėvynės valstybine siena. Tai šio krašto šviesuolių pastangomis tėvynės dvasia nenustoję alsuoti šiame mažyčiame lietuviškame kampelyje. O ir šiandien visi džiaugiamės kiekvienu į istorinius Seinus ar Suvalkus sugrįžusiu lietuvišku žodžiu. Jaunimas priminė, kad laisva Lietuva visada yra su mumis ir nelieka skolinga, nes nuolat remia mūsų krašto kultūrą ir švietimą. Jie – lyg laimės paukščiai, gimę ir užaugę laisvoje šalyje, didžiuojasi atkurto Lietuvos laimėjimais, įkvepiančiais kurti dabartį ir leidžiančiais viltinškai žvelgti į ateitį. Jaunimas ragino branginti kiekvieną gimtosios žemės lopinėį, saugoti ir puoselėti gražiausias vertybes, tikėti savim ir savo Tėvynės ateitimi, žiūrėti tautos šaknų ir iš jų semtis stiprybės.

Visi moksleivių suminėti praeities įvykiai gražiai įsipynė į šokių grupės „Šalčia“ (vad. Asta Pečiulienė) atliktus liaudies šokius, choro „Pašešupiai“ (vad. Dainius Pavidonis)

dainas, apvainikuoti eilėmis bei muzikiniais kūriniais. Pabaigoje licėjaus direktorius padėkojo mokytojų grupei, padėjusiai paruošti koncertą.

Tauta lyg medis, kuris negali augti be šaknų. Praeitis it tautos šaknys, kurios ją maitina. Jei nebūtų šaknų, nebūtų vaisių ir nebūtų iš ko stiprybės semtis. Tad žiūrėkime tautos šaknų ir iš jų semkimės stiprybės ateičiai, laikykimės doros ir dirbkime ne tik savo naudai.

Alicijos Krakauskienės nuotr.

LIETUVOS JUBILIEJUI

Lietuva – pasaka mūsų,
Šimtmetį savo šventi!
Su šiuo jubiliejumi busi
kiekvieno gerbėjo širdy.

Mes jį pasitinkame
Trispalvių jūra,
nupintu darbų vainiku,
kai vieną Tave –
numylėtoji – turim
prie Baltijos,
upių
ir ežerų.

Mokyt. Jeronimas Šalčiūnas

Atkurtai
Lietuvai

100 siuvinėtų paveikslų Lietuvos atkūrimo šimtmečio proga

DANUTĖ JURKIŪNIENĖ

Punsko lietuvių kultūros namuose surengta Elvyros Givavičienės iš Seinų siuvinėtų paveikslų paroda, kurioje eksponuojama 100 jos darbų (ji veiks iki kovo pabaigos).

Kaip sako pati Elvyra, pomėgis kurti darbelius su adata ir vąšeliu gimė dar vaikystėje, besimokant Vaiponios kaimo mokyklos trečioje ar ketvirtoje klasėje. Rankdarbių pamokos jai labai patiko ir iki šiol pasiliko jos atminty.

„Kai dirbau, auginau vaikus, nebuvo daug laiko tokiems darbams, bet stengiausi kasdien rasti bent kelias minutes ar pusvalandį mezgimui. Kartais pavykdavo ir siuvinėti. Deja, tais laikais trūko raštų. Man pavykdavo jų gauti iš Amerikos. Siuvinėjimo technika irgi buvo kitokia – reikėjo surinkti spalvas, traukyti siūlus iš medžiagos, skaičiuoti kryželius. Dabar daug lengviau. Yra specialūs žurnalai, atitinkamos drobės, be galo didelis siūlų ir jų atspalvių

Virginijos Karčauskienės nuotr.

pasirinkimas. Viena tik nepasikeitė – pomėgis, reikalaujantis kruopštumo.

Išėjus į pensiją siuvinėjimui skyriau labai daug laiko. Tai mano didžiausias

pomėgis, ramybės šaltinis, laiko praleidimas. Labai nustebau gavusi pasiūlymą suruošti parodą. Tai buvo p. Anelės Kliučinskaitės iš Punsko idėja. Iki šiol nemaniau, kad mano darbeliai yra tinkami viešai eksponuoti. Dabar labai džiaugiuosi, kad pasiryžau savo kūryba pasidalinti su kitais. Iš viso esu išsiuvinėjusi maždaug 300 paveikslų, apie 100 išdalinau.

Dėkoju p. Anei Kliučinskaitei, Punsko lietuvių kultūros namų direktorei Astai Pečiulienei ir Robertui Slovikiui už visokiausią pagalbą. Ačiū visiems lankiusiems ir išreiškusiems savo nuomonę, kokia ji bebūtų.“

Autorė labai džiaugiasi, kad paroda sutapo su Lietuvos atkūrimo 100-mečiu, o ji su savo darbais galėjo prisidėti prie šio Jubilėjaus paminėjimo mūsų krašte.

Virginijos Karčauskienės nuotr.

Seinai, 2018 m. kovo 21 d.

**Gerb. Suvalkų miesto prezidentui
Czesław Renkiewicz**

Kaip Lenkijos lietuvių tautinės mažumos atstovai, kreipiamės į Jus su prašymu padėti ir paremti Suvalkuose gyvenančių lietuvių iniciatyvą įkurti mieste lietuvių švietimo ir kultūros centrą, kuris užtikrintų šios tautinės mažumos švietimo ir kultūros išsaugojimą bei plėtrą.

Dinamiškai besiplečiantys Suvalkai viso Lenkijos ir Lietuvos pasienio lietuvių jaunimui tampa darbo ir gyvenamąja vieta. Todėl manome, kad šį kultūrinį ir intelektualinį potencialą reikėtų panaudoti Suvalkų labui, tuo pačiu remiant lietuvių kultūros ir tradicijų išsaugojimą. Mūsų supratimu, šiems tikslams įgyvendinti geriausia būtų įkurti Suvalkuose lietuvių kultūros ir švietimo centrą. Čia būtų darželis lietuvių dėstomąja kalba, patalpos plačiai suprantamai meninei veiklai bei pagrindinė mokykla lietuvių dėstomąja kalba.

Suvalkuose gyvenantys lietuvių tautinės mažumos atstovai pateikė prašymą bei deklaraciją, pasirašytą jau keliasdešimties asmenų, susidomėjusių minėto centro Suvalkuose įkūrimu. Pagalbą kuriant tokią įstaigą siūlo taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovybė – Lietuvos Respublikos konsulatą Seinuose.

Nuoširdžiai prašome paremti Suvalkuose gyvenančius lietuvius ir skirti patalpas, tinkamas minėto centro veiklai. Turėdami omeny Suvalkų miesto įstaigos didžiulę patirtį ir profesionalumą, tikimės taip pat Jūsų pagalbos tvarkant formalumus, susijusius su projekto įgyvendinimu.

Pagarbiai

*Lenkijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė
Lenkijos lietuvių draugijos pirmininkas Algirdas Vaicekuskas
Lietuvių šv. Kazimiero draugijos pirmininkas Algirdas Vektorius
Vysk. Antano Baranausko fondo valdybos pirmininkė Danutė Valukonytė*

Susipažinti: Lietuvos Respublikos konsulatui Seinuose

Seinai, 2018 m. kovo 21 d.

**Gerb. Suvalkų miesto prezidentui
Czesław Renkiewicz**

Lietuvos Respublikos konsulatą Seinuose gavo lietuvių tautinės mažumos atstovų raštą dėl lietuvių kultūros ir švietimo centro Suvalkuose įkūrimo.

Visiškai palaikome šį prašymą ir jame pateiktą argumentaciją bei nuoširdžiai prašome Suvalkų valdžią prašymą patenkinti.

Suvalkų miesto vaidmuo regione nepaprastai svarbus. Tai greitai besiplečiantis kultūros ir ūkinio aktyvumo centras. Dėl to Suvalkuose susitelkę taip pat daug lietuvių tautybės asmenų, kurie, be aktyvaus dalyvavimo miesto gyvenime, norėtų puoselėti ir išsaugoti savo tautinį tapatumą.

Manome, kad minėto centro įkūrimas ne tik užtikrintų čia gyvenančiai lietuvių mažumai galimybę puoselėti tautinę kultūrą, bet ir prisidėtų prie miesto garsinimo bei nepaprastai teigiamo įvaizdžio formavimo taip pat Lietuvoje.

Noriu patikinti, kad Lietuvos Respublikos konsulatą Seinuose visais įmanomais būdais remis minėtą iniciatyvą.

Ministras patarėjas Vaclav Stankevič

2018 m. vasario 2 d.

PAREIŠKIMAS

Mūsų atstovaujama Lenkijos tautinių mažumų organizacijų vardu norime išsakyti didžiulį susirūpinimą dėl Lenkijoje augančios agresijos kitos tautybės, rasės ir tikybos pagrindu. Iš šalies, kuri galėjo didžiulis ilga ir gražia laisvės ir tolerancijos tradicija, tampame valstybe, kuri viso pasaulio ir ne lenkų tautybės piliečių akimis vis labiau matoma kaip ksenofobinė. Tai griaua Lenkijos, kaip didžiausio XX a. antrosios pusės demokratinio judėjimo – Solidarumo tėvynės, teigiamą įvaizdį pasaulyje.

Kai Seimas priėmė Nacionalinės atminties instituto įstatymo pataisas, visą savaitę matome daugybę antisemitizmo pavyzdžių – mus tai ypatingai gąsdina ir protestuojame prieš tokių laikyseną. Galima išgirsti formuluočių, paimtų iš didžiausių šovinistų „repertuarą“. Šie balsai ypač grėsmingai skamba artėjant 50-osioms metinėms 1968 metų kovo įvykių – vieno iš juodžiausių Lenkijos šiolaikinės istorijos lapų, kai komunistinė valdžia ėmėsi rasistinių metodų pertvarkyti visuomenę, norėdama įsiteikti miniai. Ir dar stipresniais ryšiais susieti Lenkiją su imperijos centru Maskvoje.

„Mes, Lenkijos tauta, visi Lenkijos Respublikos piliečiai“ – rašoma mūsų šalies Konstitucijoje. Taigi niekas neturi teisės drausti kitam piliečiui priklausyti politinės tautos bendruomenei. Nepaisant odos spalvos, etninės ar religinės priklausomybės. Niekas neturi teisės iš tos bendruomenės pašalinti.

Kviečiame Lenkijos Respublikos valdžią – Prezidentą, Parlamentą, Vyriausybę paisyti šių fundamentalių teisių ir priešintis bet kokioms ksenofobijos, netolerancijos ir antisemitizmo formoms.

Mariola Abkowicz (karaimų bendruomenės atstovė Bendrojoje vyriausybės ir tautinių bei etninių mažumų komisijoje)

Prof., hab. dr. Józef Ciągwa (Slovakų draugijos pirmininkas)

Prof. Stefan Dudra (lemkų bendruomenės atstovas Bendrojoje vyriausybės ir tautinių bei etninių mažumų komisijoje)

Artur Grzędzicki (kašubų bendruomenės atstovas Bendrojoje vyriausybės ir tautinių bei etninių mažumų komisijoje)

Aldona Jurkūnaitė (lietuvių bendruomenės atstovė Bendrojoje vyriausybės ir tautinių bei etninių mažumų komisijoje)

Stefan Kłapyk (Lemkų susivienijimo pirmininkas)

Artur Konopacki (totorių bendruomenės atstovas Bendrojoje vyriausybės ir tautinių bei etninių mažumų komisijoje)

Mirostawa Kopystiańska (lemkų bendruomenės atstovė Bendrojoje vyriausybės ir tautinių bei etninių mažumų komisijoje)

Dr. Grzegorz Kuprianowicz (ukrainiečių bendruomenės atstovas Bendrojoje vyriausybės ir tautinių bei etninių mažumų komisijoje)

Anna Makówka-Kwapisiewicz (Žydų draugijos „Czulent“ pirmininkė)

Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė (Lenkijos lietuvių bendruomenės pirmininkė)

Dr. Ludomir Molitoris (Slovakų draugijos generalinis sekretorius, slovakų bendruomenės atstovas Bendrojoje vyriausybės ir tautinių bei etninių mažumų komisijoje)

Zenon Sokółow (rusų bendruomenės atstovas Bendrojoje vyriausybės ir tautinių bei etninių mažumų komisijoje)

Piotr Tyma (Lenkijos ukrainiečių sąjungos pirmininkas, ukrainiečių bendruomenės atstovas Bendrojoje vyriausybės ir tautinių bei etninių mažumų komisijoje)

Algirdas Vaicekuskas (Lenkijos lietuvių draugijos pirmininkas)

Atsakymas, atsiųstas LLD pirmininkui Algirdui Vaicekauskui

Varšuva, 2018-03-06

DIDŽIAI GERBIAMAS PIRMININKE,

susipažinau su 2018 m. vasario 2 d. pareiškimu, kuriuo kartu su kitų Lenkijoje aktyviai veikiančių tautinių ir etninių mažumų organizacijų atstovais išsakėte susirūpinimą dėl augančių ksenofobijos ir rasizmo mūsų visuomenėje apraiškų. Būdamas Lenkijos piliečių ombudsmenas, saugantis laisvę ir žmogaus bei piliečio teises, būdamas atsakingas už visų piliečių lygybę, remiantis 2010 m. gruodžio 3 d. įstatymu dėl Europos Sąjungos teisių pritaikymo piliečių lygybės srityje (Dz. U. 2017 m., poz. 1219), pastebiu Jūsų aptariamą reiškinį ir jis kelia man didžiulį susirūpinimą.

Neabejotina, kad diskriminacija ir fizinė arba žodinė agresija dėl tautinės, rasinės ar religinės priklausomybės, arba pats visuomenės pritarimas tokiam elgesiui ne tik pažeidžia mūsų demokratinės visuomenės esmę, bet ir yra nesuderinami su diskriminacijos draudimu, įrašytu Lenkijos Respublikos Konstitucijoje bei daugybėje tarptautinių teisės aktų, tarp jų ir Tarptautiniame politinių ir pilietinių teisių pakte (Dz. U. 1977 m., nr. 38, poz. 167), Konvencijoje dėl bet kokios formos rasinės diskriminacijos panaikinimo (Dz. U. 1969 m., nr. 25, poz. 187) ar Žmogaus teisių ir laisvių konvencijoje (Dz. U. 1993 m., nr. 61, poz. 284).

Deja, reikia pripažinti, kad vis dažniau Lenkijoje įvyksta puolimų, motyvuotų nepakantumu, o tautinės, rasinės ar etninės ir religinės neapykantos apraiškos tampa mūsų visuomeninio ir viešojo gyvenimo diskursu. Šią neraminančią tendenciją patvirtina Šalies prokuratūros vedamos ir publikuojamos statistikos. Pagal jas per pastaruosius keletą metų nuolat auga teisėtvarkos organų atliekamų ikiteisminių tyrimų dėl rasiniu, antisemitiniu ar ksenofobiniu pagrindu padarytų nusikaltimų skaičius. Tokias išvadas galima padaryti ir išanalizavus naujausius Prokuratūros duomenis dėl 2017 m. pirmojo pusmečio: neabejotinai nusikaltimų skaičius dėl anksčiau išvardintų priežasčių išaugo, galima sakyti, visuose Lenkijos regionuose.

Dėkodamas už Jūsų svarbų kreipimąsi norėčiau pabrėžti, kad tokios iniciatyvos – vienijančios Jūsų balsus ir visuomenės – man yra dar viena motyvacija kovoti prieš ksenofobiją ir diskriminaciją. Kaip piliečių ombudsmenas, stengiuosi nuolat imtis veiksmų šioje srityje, o į visus mane pasiekiančius signalus apie neapykantos apraiškas dėl nepakantumo žiūriu su didžiausiu dėmesiu. Vis dėlto manau, kad tik veikdami išvien – kurdami plačią pasipriešinimo prieš bet kokios formos diskriminaciją platformą – galime sukurti visuomenę be rasistinių ir ksenofobinių pažiūrų ir įdiegti įsitikinimą, kad kiekvienam žmogui, nepriklausomai nuo jo kilmės ar kitų asmeninių savybių, privaloma užtikrinti visą teisinę apsaugą nuo smurto dėl diskriminacijos ir nepakantumo.

Visa tai turėdamas omenyje, norėčiau Jus pakviesti kartu apsvarstyti galimas bendras strategijas, kaip kovoti su rasizmu ir ksenofobija Lenkijoje. Diskusija galėtų vykti Ombudsmeno būstinėje Varšuvoje Jums tinkamu laiku. Tokio susitikimo organizavimu užsiims mano bendradarbiai p. Agata Šipulska (Agata Szypulska) ir p. Marcin Sosniak (Marcin Sośniak) iš Migrantų ir tautinių mažumų skyriaus Lygių galimybių grupėje Ombudsmeno biure. Artimiausiu metu susisieksime su Jumis dėl termino ir detalių nuostatymo. Taip pat būčiau dėkingas, jei šį kvietimą perduotumėte kitoms Jums žinomoms tautinių ir etninių mažumų organizacijoms.

Jei turėtumėte kokių klausimų ar abejonių, kviečiu tiesiogiai susisiekti su p. Agata Šipulska arba p. Marcinu Sosniaku.

Lenkijos ombudsmenas Adam Bodnar

„Lietuvos kraštietis, bet ne Lenkijos pakraščio gyventojas“

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Tęsinys.

Pradžia „Aušros“ š. m. 5 nr.

LIETUVA 1918–1919 METAIS
RAŠYTAME M. ROMERIO
DIENORAŠTYJE

Mykolas Romeris stengėsi suprasti ir paaiškinti J. Pilsudskio nuostatas Lietuvos ir kitų gretimų šalių atžvilgiu. Tačiau greit suprato, kad Pilsudskio planų įgyvendinti neįmanoma dėl Lenkijos politinio elito nuostatų. Jo nuomone, J. Pilsudskio planuota Didžioji Rytų imperija nebūtų buvus federacija, tai būtų „Dominijų imperija“ arba „Lenkų dominijų imperija“, apėmusi ankstesnę Jogailaičių valdytą teritoriją. Ji būtų sudaryta iš trijų, o gal keturių valstybiškai susitvarkusių narių – Lenkijos, Ukrainos ir Istorinės Lietuvos. Pasak jo, šio darinio globėjo (protektoriaus) vaidmuo buvo numatytas Lenkijai.

Pilsudskis ėmėsi šios programos įgyvendinimo, vykdydamas Vilniaus išvadavimo iš Sovietų Rusijos operaciją. Slapta buvo planuojama karinė operacija, bandoma sudaryti vyriausybę, kuri užėmus Vilnių turėjo pasiskelbti Lietuvos vyriausybe, turinčia pasirūpinti Lietuvos Steigiamojo Seimo sušaukimu. Sušaukus tokį Seimą planuota susijungti su tuomet jau egzistavusia Lietuvos valstybe, kurios valdžia rezidavo Kaune. Seimas turėjo nustatyti ir santykius su Lenkija. Tokios vyriausybės vadovu – ministrų kabineto pirmininku

– turėjęs tapti (ir jau buvo numatytas) M. Romeris. Tuo metu Lomžoje dirbęs M. Romeris įsijungė į J. Pilsudskio programos realizavimą. Dienoraštyje aprašyta, kaip nuo 1919 m. kovo 7 d. šiais klausimais su juo Lenkijos politikai konsultavosi, tarėsi ir įkalbinėjo dalyvauti vykdant J. Pilsudskio sumanymus. Romeris rašo Dienoraštyje, kad jų įkalbėtas dalyvavo Varšuvoje vykusiose konsultacijose, kur buvo aptariamas minėtas planas. Jose dalyvavo ir pats Juzefas Pilsudskis. M. Romeris nesutiko dirbti oficialiose Lenkijos valdžios institucijose, nenorėdamas būti lenkų agentu Lietuvoje, atsisakė vykti į Vilnių ir ten formuoti ministrų kabinetą. Sutiko tik vykti į Kauną supažindinti tenyškščius politikus su J. Pilsudskio siūlymais, programa. Ir tik gavus jų pritarimą – važiuoti į Vilnių ir toliau vykdyti planą. „[...] Netinka man važiuoti į Lietuvą ir atstovauti svetimą, išorinę jėgą (kas gali garantuoti, kad tai netaps invazija). Be to, nurodžiau, kad jeigu norima, kad mano pokalbiai su lietuviais būtų sėkmingi, bus geriau, jeigu kalbėsiuosi kaip tarpininkas, o ne svetimas agentas“, – 1919 m. kovo 25 d. rašė Romeris.

Pats metodas, Vilniaus užėmimo planas, nedalyvaujant lietuviams, M. Romeriui kėlė labai daug abejonių, ir iš esmės jis nepritarė tokiam J. Pilsudskio nusiteikimui. Tačiau sutiko su jo argumentu, jog prieš „įvykusį Vilniaus paėmimo“ faktą bus pastatyti ne tik lietuviai, bet ir Lenkijos seimas su savo aneksinėmis

užgaidomis. „[...] Nekyla abejonių, kad Lenkija žygiuodama į taip vadinamus lietuvių-baltarusių „rytų kresus“ siekia ne sukurti Lietuvos valstybės ar atgaivinti idealius broliškus santykius, bet nori įgyvendinti labai konkrečius siekius, t. y. kolonizuoti ir lenkus valstiečius aprūpinti baltarusiškomis žemėmis, o užėmus Vilnių patenkinti savo tautinius troškimus“ (Varšuva, 1919-04-06).

J. Pilsudskis 1919 m. balandžio 22 d., jau po Vilniaus užėmimo, paskelbė atsisaukimą „Į buvusios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės gyventojus“, kuriame žadėjo Lietuvos žmonėms apsisprendimo laisvę, sąlygas patiems tvarkyti likimą. Dar ir 1920 m. vasarą oficialiai skelbė tokią nuostatą. Tačiau gyvenimas sutvarkė kitaip, nei buvo tikėtasi. Balandžio 15–20 d. M. Romerio misija Kaune nepasisėkė. Jo pažįstami Jonas Vileišis, Steponas Kairys, Petras Leonas nepatikėjo J. Pilsudskio programos įgyvendinimo realumu. Beveik be išlygų jai pritarė tik Stanislovas Narutavičius. Pirmiesiems šie planai atrodė imperialistiški, todėl bendradarbiauti juos įgyvendinant atsisakė. Beje, pats M. Romeris Dienoraštyje pažymėjo, jog jo pokalbiai šia tema su neseniai nepriklausomybę paskelbusios Lietuvos valdžios atstovais atrodė lyg raginimas valstybiniam perversmui ir valstybės išdavystei. „[...] Vileišis reagavo griežtai. Paabrėžė, kad jeigu Lietuvos lenkai ir Lenkija negerbia ligšiolinio lietuvių darbo atkuriant valstybę, jeigu jiems

Viduryje - Vydūnas, dešinėje - M. Romeris. XX a. 4 deš.

siūlo sudaryti sąjungą, kuri panaikins ligšiolines valstybės kūrimo pastangas, be to, jeigu dar ketina užimti Vilnių, grasinti ginklu ir taip primesti lietuviams sąjungos sąlygas, negerbia Lietuvos valstybingumo, o Lietuvą traktuoja kaip savo nuosavą kiemą, tai tokia arogancija privers lietuvius imtis visų reikiamų veiksmų, kad lenkų ir Lenkijos klausimas Lietuvoje būtų visiems laikams baigtas“ (Marijampolė, 1919-04-20).

Balandžio 20 d. M. Romeris paliko Kauną ir išvyko į Varšuvą. Žinia, kad balandžio 19 d. J. Pilsudskio kariai išstūmė bolševikus tik iš Vilniaus, su nepasitenkinimu sutiko Lenkijos Seimo dauguma, kuri tikėjosi vienu kartu aneksuoti ir Vilniaus kraštą. Tuo pačiu sustiprėjo antilenkiškos nuotaikos Kaune ir visoje Lietuvoje. Pats M. Romeris vėliau sukritikavo J. Pilsudskio veiksmus. Jis pažymėjo, kad toks veikimas atveria kelią lenkų imperializmui, palieka Lietuvos reikalą spręsti nacionalizmui, militarizmui ir kovai. Būdamas Kaune ir savo akimis stebėdamas lietuvių padarytą pažangą kuriant tautinę valstybę, Romeris Dienoraštyje pabrėžė, kad Lietuva labai pasikeitė. Stebėjosi, kaip

operatyviai lietuvių sugeba organizuoti valstybės struktūrą, kaip miestų gatvėse atgimsta lietuvių kalba. Norom nenorom turėjo pripažinti, kad jau egzistuoja tautinės – Lenkijos ir Lietuvos – valstybės, o Istorinės Lietuvos valstybingumui vargu ar beatsiras vietos. „[...] Lietuvos Taryba atliko neįtikėtinus darbus. Veikia visa administracija, kuriasi įvairios valstybės valdymo institucijos, sukurta ir nuolat gausėja kariuomenės gretos. [...] Kaunas pasikeitė neatpažįstamai. Lietuvių kalbą prieš karą čia galima buvo išgirsti ne kiek dažniau nei Vilniuje arba bent nesigirdėjo jos viešumoje... [...] Dabar įvyko daug gilių pokyčių. Ne tik iškabos, kurios pakeistos administracine tvarka, lietuviškos, bet visur girdima lietuvių kalba ir visa aplinka įgavo lietuviškų bruožų. [...] Į Kauną iš visos šalies suvažiavo daug lietuvių inteligentų, kurie tapo kuriamų įstaigų tarnautojais. Taip pat ir vietiniai gyventojai lyg prisiminė, kad jie esą lietuvių, ir pradėjo vartoti lietuvių kalbą, kuri dar neseniai buvo pasmerкта užmarščiai. Viskas, kas lietuviška, Kaune staiga pasidarė madinga.“ (Kaunas, 1919-04-17/19). Romeris pripažino, kad

nei jis, nei Pilsudskis nesitikėjo, jog Lietuva taip toli pažėngusi kuriant valstybingumą ir mezgant tarptautinius ryšius.

Į Dienoraštį perrašytame birželio 3 d. laiške M. Niedzialkowskui (M. Niedzialkowski), Vilniaus laikų veiklos geram pažįstamam, tuo metu jau Lenkijos Seimo atstovui, M. Romeris konstatavo, kad Istorinės Lietuvos valstybingumo koncepcija patyrė bankrotą. Pabrėžė, kad Lenkijos ir Lietuvos politinį suartėjimą žlugdo Lenkijos militarizmas, nacionalizmas. 1919 m. viduryje Romeris vis dažniau galvodavo apie grįžimą į Lietuvą. Lomžą jis paliko 1920 m. kovo 20 d., o po kurio laiko iš Vilniaus išvyko į Kauną. Kaip pats sakydavo, norėjo būti „Lietuvos kraštiečiu, bet ne Lenkijos pakraščio gyventoju“.

Grįžęs į nepriklausomą Lietuvą, M. Romeris pasitraukė iš aktyvios politinės veiklos. Užsiėmė moksline veikla. Dirbo apygardos teisme, Vyriausiojo Tribunolo teisėju, vėliau paskirtas Valstybės Tarybos nariu, kur dirbo iki 1933 m. Atstovavo Lietuvai Hagos Tarptautiniame Teisingumo Tribunole kaip nacionalinis teisėjas nagrinėjant Klaipėdos krašto bylą. Lygiagrečiai su įvairiapuse valstybine ir visuomenine veikla, dirbo mokslinį pedagoginį darbą Lietuvos universiteto Teisių fakultete, išleido daugybę monografijų ir veikalų. M. Romeris mirė 1945 m. Vilniuje veikiančiam universitetui suteiktas Mykolo Romerio vardas.

Šaltiniai:

1. Michał Romer, *Miraż federacji. Ostateczna próba realizacji wizji Pilsudskiego w przymierzu z Litwinami, Karta, Warszawa, 94/2018, s. 28–43.*

2. Rimantas Miknys, „Mykolas Römeris – Lietuvos modernybės aušros metraštininkas, analitikas ir politikas“, *Mykolas Römeris, Dienoraštis, 1918 m. birželio 13-oji–1919 m. birželio 20-oji, Vilnius: Versus aureus, 2007, p. IX–XLVII.*

Michalina Delnickienė

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

„Gyvenimas – menas visur surasti
grožį ir džiaugsmą.“

Maksimas Gorkis

Liūdnos buvo praėjusios šv. Kalėdų šventės trijų dukrų šeimoms, nes prie Kūčių stalo pritrūko vieno mielo asmens – mylimos Mamos, Močiutės. 2017 m. gruodžio 10 d. sulaukusi 85 metų mirė viena darbščių ir veiklių mūsų krašto lietuvių, nuoširdžiai besimel-dusi gimtąja kalba Seinų bažnyčioje Michalina Delnickienė.

Gimė Mikasė Juozo ir Magdalenos

(Vaznelytės iš Valinčių) Krakauskų šeimoje Vilkapėdžiuose 1932 m. gegužės 6 d. – saulėtą ir giedrą pavasarį, gal todėl ją visą gyvenimą lydėjo pavasariška, pakili, džiaugsminga nuotaika. „Mani pagau, gimc padėj pribuvėja – močutės sesuo! Raguckienė iš Ramoniškių. Ji tai daug vaikų gaudė...“ – pasakojusi. Augo nemažame 7 vaikų pulkelyje, buvo vidurinis vaikas. Vyriausioji Onutė mirė jaunystėje, būdama 19 metų, kažko labai išsigandusi, Anelė ištekėjusi tapo Sakavičiene Vidugiriuose, Julija – Zubavičiene Skarkiškėse.

Jaunesnės sesės – Ieva Sidarienė ir Alena Auruškevičienė. Brolis Vincentas Antanas, sulaukęs pilnametystės, kaip vienintelis sūnus, perėmė iš tėvo arklą ir liko ūkininkauti gimtinėje. Mirus Michalinai tarp gyvųjų belikusios vyriausia ir jauniausia sesės Anelė ir Alena.

Vaikystė (varginga, kaip ir kitų tarpukario vaikų) ir jaunystė prabėgo gimtojoje padangėje, Vilkapėdžių kaime. Buvo pradėjusi Michalina eiti į mokyklą 1939 m., bet kilo karas, paskui pokariu jau buvo „per dzidelė mergiotė“, liko be mokslo ir be raštė. „Kap baigės karas, norėj tėvai, kad aitu mokyklon, alia vaikai – žinia, kap vaikai – išjuokė, kad tokia dzidelė... Užteko, kad mani tep „pakvolino“, ir tep beigiau savo mokslus, nor jau nebi antrusyk pradėjau, susisarmacinus daugiau nenuvėjau. Pasibeigus karu, tėvai užrašė da mokyklon in Žvikelius. Tį mokytojas pradėj kibyc, gnaibyc,

žinia, mergiotė buvau... Sykį grįžus namo jau daugiau nenuvėjau. Ir tep beigėsi mokslai. Jei ne sesutė Ievutė, likus būtau neraštynga...“ Tik jaunesnė Ievutė, kuri pokariu lankė mokyklą, atlikdama namų darbus pamokė ir mylimą sesutę rašyti, skaityti, skaičiuoti. Michalina pasirodė besanti be galo gabi ir imli mokslui. Ievutė turėjusi mokytojos pašaukimą. Vėliau baigusi Suvalkuose lietuvišką klasę bei pedagoginius kursus tapo gera mokytoja ir kitiems vaikams, parengė lengvesniam gyvenimui kelias kartas mokinių. Michalina labai gražiai rašė, gerai skaitė, tad sesės Ievos, būsimos Sidarienės, dėka jos gyvenimas tapo lengvesnis ir daug įdomesnis.

Tėviškėje Vilkapėdžiuose neilgai ramiai gyveno, nes, kaip jau minėta, kilo karas. Kitų kaimų lietuviai patraukė į Lietuvą, o jų kaimo kelios šeimos kažkaip 1941 m. neišvyko. Bet baimės teko nemažai patirti ir karo siaubo matyti. Kai frontas priartėjo, labai atiminėjo maistą ir visa kita, grėsė pavojus. Michalinos tėvelis arklius slėpė pušyne, o visi namiškiai slapstėsi kaimynų Zuikių rūsy, kur buvo kaip bunkeryje.

„Buvau 12 metų, kap užėj rusai. Reikėj slapscycis, tai tėvulis kvajyni kavoj arklius, kad neacimtų an karo, ba daug kam tadu atėmė, o mes su mamu paskavojom Rašacuose Zuikių sklepi. Pylnas sklepas buvo tokių kap mes.

Kap pradėj sproginėc granatos, pirmiausia – viena netoli, išbėgau pažūrėc, ar tėtėi kas nepasdarė, ar jis gyvas. Tai kap paskui antra da arcau, ir šita granata kap sprogo, pataikė

Iš šeimos albumo

Magdalena Krakauskienė su vaikais. Michalina pirmoje eilėje pirma iš kairės

man pecin ir praradau sąmonį. Tėtė greit kinkė arklius ir vežė in Dzevečiškį, kur buvo karaivių lauko ligoninės punktas. Tėtė atvežė ir paliko, buvau be valios – nejautiau nieko...“

Kai dvylikametė atsipeikėjo, rusas priėjęs paklausė: „Kakaja familija?“ Ji pradėjo vardyti visą giminę nuo Krakauskų, Vaznelių iki Sakalauskų. Rusas riktelėjo: „Kak tiebia zavut?!“ Tada ji suprato ir pasakė savo vardą ir pavardę. Rusai, kiek aptvarstę, „nuvežė in Sūsnykus, tynajus kluoni buvo jų ligoninė, suoperavo, išėmė instrigusias skeveldras. Iš Sūsnykų nuvežė in Aranų girų, kur gydė da dzidesnėj kariškoj ligoninėj. Buvo geras maistas, priežūra. Kap kiek apgijo, tai išvežė in civilinį ligoninį Vilniuj. O ca visko brokau, baisu buvo. Nubandažau ir atėmė anų užvyniotus bandažus, o apvynioj popieru. Brudo pylna... Kap sugijo – tep likos randas per visų pečių“.

Po kiek laiko išrašė namo. O su Mikase ir dar dvi moteris: vieną iš Lazdijų, kitą iš Marijampolės. Visos be pinigų, be batų... Pėsčiomis basos patraukė iš Vilniaus namų link. „Drąsiausia buvo toj iš Mari-

jampolės. Nuvėj in traukinių stotį ir insiprašė, kad pavežėt ne cik jų, alia visas insiulė. Pavežėj kokį tai kelių, iškopom ir toliau pėsčos iki namų.“ Pavargusios suko į sodybas pakeliui. Nelabai lietuviai jas šelpė. Kai kur duonos, vandens, nakvynės ilgai nereikėjo prašyt, o kitur pjudė šunimis. Važiuojantys, paprašyti pavežėti, tik suduodavo arkliui botagu ir atrėždavo: „Kur jūs arklys? Kinkykit savo ir važiuokit...“ Bet taikėsi ir gerų žmonių – gailėjosi keleivių, priėmė nakvynėi.

„1944 m. pravėrau savo stubos duris. Namiškiai net išsižoj, ba nesicikėj, nevierino, kad kadu nor grįšu, o da basa, nor alkana, alia sveika. Dzaugsmu nebuvo galo.“

Jaunystėje Michalina be galo mėgo šokį, dainą, vaidinimą, knygą. Daug jaunimo Vilkapėdžių kaime seniau buvo, visiems norėjosi susitikti ir sykiu pasilinksinti. Daugiausia su eidavo pas Krakauskus, Michalinos gimtuosiuose namuose. Michalina paveldėjo iš mamos gražų balsą, tai dainavo ir šoko. Vaidino sykiu su sese Julija. Net vilkėjo abi tautinius drabužius. Julija buvo puiki siuvėja,

vėliau ištekėjo už Skarkiškių Albino Zubavičiaus. Ji daug siuvo namuose, o Mikasei daugiau laukuose tek-davo dirbti. Ji gražiai griebė rugius duonai, iki paskutinės varpos buvo sugriebta pradalgė ir lygūs pėdukai surišti, sustatyti rikėje. Michaliną austi buvo išmokiusi jos mama (mirusi 1981 m.): „Išmokino ausc visokių raštus, ji verpė, audė, mezgė ir virbalais, ir vąšeliu.“ Mamos du broliai Vazneliai ir sesuo liko Lietuvoje, o viena buvo mūsų krašte. Tėvelis turėjo seserį, kuriai ištekėjus ūkis padalintas. Dabar greta gyvena nauja karta – Sakalauskai.

Daug teko Michalinai verpti ir austi. Jos dukra Elena pasakoja: „Bet kap išmoko gamyc, ir jauna, ir ištekėjus talkino kiciem – gamino valgius. O linksmo būdo, tai visur jos pilna. Samdėsi in savo ir kitus net kaimus gamyc in vestuves, šermenis. Be galo darbšči. Nebuvo kuom plack – iš beržo šakutių susriša tokių kap šluotelį ir plaka. Kočėlas pirmiau buvo tuščas nuo acto butelis. Kap gražai rašė, tep skoningai dekoravo tortus, svočos pyragų vis teko gamyc, ir buvo pinigas vis prisdurc prie ūkio.

Mezgė vis madingus kostimėlius. Vis laikė keturas avis ir juodų insigijo, tai nereikėj kvorbyc. Da tep kap jos gimtuose namuose tėvas mėgo žmones ir buvo vis pilnas kiemas, tep jos vyras vis laikė valdiškų bulių ir kuilį, tai žmonių vis pilnas kiemas, jei ir bėda kam – kiekvienas buvo prašnekytas... Seniūnu buvo Vaznelis, bet ar kalėdojimas, ar elektros, melioracijos vedzimas, kunigas pavaišyc – „Mikase, mažu galėtai priimc?“ Niekam neatsakė. Gražai sugyveno su kaimynais, o su Sikorskais dalijosi ir skerstuvėm, ir duonu, vis perpus ir švieža. Jei viena

Michalina su rankine

Iš šeimos albumo

Iš šeimos albumo

Michalina su vyru švenčiant auksinį jubiliejų

iškepa keturas duonas, du kepalus nuneša kaimynei, tai po dzviejų savaitių kita kepa ir dalinasi. Sikorskų Jurgis, Marijona ir Vitas buvo gerai artistais ir šokėjais.

Tupdė savo vištukus ir skolino kitom tupikes. Kontraktavo žąsis, o rudenį pardavus turėj nemažų pelnų. Sakydavo: „Ca, vaikeliai, bus an knygu.“

O mokėsi trys dukros: Elena, Irena ir Aldona. Vyresnės vėliau ištekėjo už pusbrolių ta pačia Vailionio pavarde, o jauniausia liko namie ir atėjo į žentus Darius Pečiulis.

Michalina turėjo nemažą gyvenimo patirtį, prisimindavo daug senų žmonių pasakojimų, patarimų negailėjo nei savo šeimai, nei kaimynams. Gimtuosiuose namuose kaip jaunystėje visi buvo laukiami. Bendrauja gražiai visi pusbroliai.

Nemažai merginų Krakauskų

šeimoje būta ir visoms reikėjo ištekėti, todėl užsukdavo anuomet populiarius piršlys. Jam talkino muzikantas iš Vilkapėdžių kaimo Pranas Vaznelis, kuris „graino skripkeli ir turėj miklų liežuvi“. Ir supiršo Michaliną su Edvardu Delnicku iš Navasodės. Jis buvo 4 metais vyresnis. Mikasė pati buvo pasirošusi visą krautinį kuparą. Jis buvo pilnas audinių rietimų, mezginių. Mikasė pati juos išaudė (iki šiolei ant aukšto yra kuparas su josios rankų darbo audiniais – raštelis

prie raštelio komponuotais užtiesalais, staltiesėmis, vąšeliu nunertomis lininėmis langų užuolaidomis). Buvo giriama, kad plonai verpia. Jos suverpti siūlai buvo „ne sukrūs, o laidūs“, ploni. Dar brolis Vincas iš tėviškės davė karvutę ir kumelę, tai ko daugiau? Pasoga labai didelė. Susituokė jiedu paskutinį karnavalo šeštadienį. Nors civilinė santuoka vyko vasario 13 dieną Punske, bet bažnytinė – Smalėnų bažnyčioje, jų parapijoje. Žvelgdama į vestuvinę nuotrauką Mikasė daug kartų savo dukroms ir anūkams sakiusi: „Šliūbnų suknelį man paskolino ir nuometų gera draugė. O portvelį tai turėjau savo ir aš kitom paskolinau.“

Navasodėje ūkis nemažas, 18 ha žemės. Kaip visur tada, ir šis ūkis buvo apleistas. Kiemas nedidukas, mediniai namukai. Trys šiaudiniai stogais, kiti – kluonas ir svirnelis – geresni kiek, su skiedriniais stogais.

Reikėjo rankoves pasiraityti ir sunkiai dirbti abiem. Jos vyro vaikystė nebuvo lengva – be tėvelio, nes jis našlaičiu liko būdamas 12 metų. Trobon lašėjo pro kiaurą stogą, reikėjo pirmiausia stogą lopyti. Abu apdengė stogus vieną po kito. Žemė ne per geriausia, molio netrūko, todėl pasistatė savo molio (jį minkė arkliai) tvartą – buvo gyvuliams ir šilčiau, ir patogiau ypač šaltą žiemą. Augino kiaules, veršius, karves melžė, pulkai žąsų augo, o rudenį buvo ko parduoti ir sau mėsos. Du arkliai vis buvo.

Skaitė „Aušrą“ ir kitus mūsų krašto žurnalus. Nepamiršo bažnyčios, visada dėkojo Dievui už kiekvieną dieną, už laimingą gyvenimą, prašė palaimos. Ne visada važiavo arkliais pakinkytu vežimu, nes po sunkių darbų ir arkliai pailsę buvo, todėl jiems leisdavo pailsėti, pasiganyti. Gailėdami pavargusių arklių, dažnai eidavo pėsčiomis 6 km iki Seinų. Ėjo ir mažas dukras vedėsi. Jei važiavo, tai visa šeima į Sumą, nes žinojo, kad po jos su kitais lietuviais giedos lietuviškai. O giesmes labai mėgo ir balsą gražų vis turėjo.

Senatvėje daug siuvinėjo, negalėjo be darbo. Kai nepaėjo, kojos neklausė, tai melddamasi vis prašė Dievo laiminti vaikus, jų šeimas ir kad Dievas neatimtų „dienos šviesos“ – regėjimo. Labai daug taip pat mezgė ir virbalais, ir vąšeliu. Tada jai diena darėsi trumpesnė.

Nors Michalinos vyras už ją buvo 4 metais vyresnis, bet mirė prieš 4 metus. Sulaukė jiedu auksinio jubiliejaus, pasidžiaugė trijų dukrų sukurtais šeimomis, 11 anūkų ir 3 proanūkiais. Vienas jų, Raimundas – puikus muzikantas. Jis ne sykį grodamas ir dainuodamas talkino Seinų vaidintojams. Su žmona Rita groja ir dainuoja vestuvėse.

*Dėkoju Elenai Vailionienei,
papasakojusiai apie savo mamos
gyvenimą.*

Tvarkingas savo gyvenimo kalvis

RŪTA BURDINAITĖ

Tai vyko Smalėnų kaime 1929 m. lapkričio 14 d., antrą valandą po pietų. Atvyko Jonas Vaicekauskas, 33 metų, Vilkapėdžių kaimo ūkininkas, kartu su Pranciškumi Burdinu, 29 metų, ir Adomu Vazneliu, 31 metų, abu Vilkapėdžių kaimo ūkininkai, ir parodė mums vyriškos lyties vaikelį, gimusį vakar dieną, ketvirtą valandą ryto, Vilkapėdžių kaime jo žmonai Rozalijai iš Jankauskų, 28 metų. Tam vaikelui šiandien per Šventąjį Krikštą, kurį suteikė vietinis klebonas kun. Vaclovas Budrevičius, duotas vardas Česlovas, o krikšto tėvai buvo Viktoras Griškevičius ir Anelė Jankauskaitė, – byloja įrašas Smalėnų parapijos knygoje, skelbiantis ketvirtito Vaicekaskų vaiko – Česlovo gimimą. Iš viso šioje šeimoje gimė 12 vaikų. Brandaus amžiaus sulaukė 7 sūnūs: Juozas, Česlovas, Alfonsas, Antanas, Konstantinas, Petras ir Jurgis, bei 3 dukros: Ona, Elena ir Janina. Nuo ligų mirė 12-metė Magdutė ir 6-metis Jonukas.

Paūgėjęs Česlovas baigė 4 klases Žvikielių mokykloje, išmoko rašyti ir skaityti, tačiau užėjus karui mokslai nutrūko. Būdamas apie 20 metų, nuėjo mokytis pas Didžiulių kaimo kalvį Jurgį Nevulį. Kalvystė jam sekėsi gerai, netrukus jau pats galėdavo jaunesnius pamokinti. Dvejus metus jis čia mokėsi amato, kartu padėdamas kalviui darbuose. Šie mokslai neatsiėjo veltui. Nors Česlovas ir gaudavo už savo triūsą simbolinį atlygį, tačiau jo tėvas turėjo per tą laiką nudirbti ūkio darbus kalvio laukuose.

Pramokęs amato, bet neturėdamas savo darbo vietos, Česlovas pirmiausia dirbo kartu su kaimynu

Česlovas Vaicekauskas

Pranu Vazneliu jo kalvėje. Ilgainiui pasistatė ir savo molinę kalvę. Pagrindinis statybos meistras buvo Juozas Stanelis. O įsikurti naujam kalviui padėjo tėvas, kuris pirmiausia nupirko priekalą, o paskui važinėjo po vokiškas žemes apie Suvalkus ir pripirko visokių kalvystėje reikalingų gelžgalių, – prisimena Česlovo brolis Antanas. Pastarasis jau buvo susiruošęs mokytis siuvėjo amato, tačiau vyresnio brolio pakalbintas, liko ir porą metų dirbo kartu su juo kalvėje.

– Vežimus, bričkas, roges kaustėm, plūgus ir akėcas taisėm, arklius kaustėm, visokius darbus dzyrbom. Ca apylinkėj gerasnių kalvių nebuvo, tai vežė pas mus iš kažin kur, iš visos apylinkės, – su pasididžiavimu prisimena Antanas.

Augdami gausioje šeimoje Vaicekaskų vaikai išmoko ir tvarkos, ir taupumo, ir darbštumo. Paūgėjusi dukra Elena išmoko siūti ir pati apsiūdavo visą šeimą. Jaunesni čia buvo mokomi paklusnumo vyresniems ir

visi kartu dirbo. Nereikėjo eiti pas kitus tarnauti, nes darbo ir namie užteko.

– Penkiom dalgėm aidavom šieno pjauc, – sako brolis Antanas. – Kožnas turėj savo dalgį, mokėj jų išplac ir sustaisyc. Kasdien ryti ėjom nevaryci. Iki pusrycų papjaunam, ba su rasu gerai pjaunasi, o paskui dzienu per karščį jau neraikėj.

Nudirbę darbus Vaicekaskų vaikai dar suspėdavo ir su kaimo jaunimu pabendrauti. Vyrai mėgdavo sueiti ir pažaišti tinklinį. Atsikūrus po karo Vilkapėdžių saviveiklai, Česlovas su broliu ir seserimis irgi prisijungė. Jis buvo geras dainininkas, dalyvavo ir šokių grupėje. Jo buvusi šokėja Elena iki šiol prisimena, kaip kartą grįždami iš repetitijos paklydo savam kaimo ir atsidūrė visai kitoje jo pusėje.

Turėdamas gerą balsą, Česlovas nuo jaunų dienų pradėjo giedoti šermenyse.

– Kokius 60 metų sykiu išgieđojom, – sako Danutė Nevulienė, o jos sūnus Silvestras priduria, kad būtent iš Česlovo ir jis mokėsi giedoti. Česlovo žmona Aldona teigia, kad turbūt nėra apylinkėje namų, kuriuose jis nebūtų mirusiojo išlydėjęs, net ir Klevų kaimą pasiekdavo. Kai tik Smalėnuose leido lietuviškas pamaldas, tuoj įsikūrė ir lietuviškas bažnytinis choras, kurį pradžioje dar ir Vincas Valinčius pamokydavo. Česlovas čia irgi daugelį metų giedojo kartu su savo dėde Pranu Vaicekasku, paskui su kitais. Pasitraukė iš choro tik senatvėje, atsiradus klausos problemų.

Nors Česlovas nebuvo didelis kaimo šokių mėgėjas, tačiau viename vakarėlyje susipažino su Aldona

Iš šeimos albumo

Vaicekauskų vestuvinė nuotrauka

Onute Makauskaite iš Kampuocių kaimo, kuri vėliau tapo jo žmona. Susituokė jie 1965 metų antrą Kalėdų dieną. Tą pačią dieną tuokėsi ir Česlovo brolis Konstantinas, tad Vaicekauskų namuose linksminosi dvi jaunųjų poros. Jaunesnis brolis iškeliavo gyventi kitur, o Česlovas pasiliko šeimininkauti tėvų ūkyje.

– Tep jau išėjo, sėdėjo, sėdėjo toj kalvėj ir liko namie gaspadorauc, o visi kici iškriko, – sutartinai aiškina artimieji.

Sukūręs šeimą, Česlovas toliau kalviavo. Žmona sako, kad ir jai tekdavo padėti kalvėje. Tačiau paveldėjęs nemažą tėvų ūkį Česlovas ilgainiui buvo

priverstas atitolti nuo kalvystės ir rimtai užsiimti ūkininkavimu. Sekdamas tėvų pavyzdžiu, ir savo vaikus mokė tvarkos, paklūnumo ir darbštumo, o žmona jam pritardavo. Suaugę vaikai tuo nesiskundžia ir sako, kad tai jiems išėjo į gera. Vyriausiasis Valdas nuo mažens būdavo su tėčiu kalvėje, todėl daugiausia kalvystės darbų pramoko. Jis paveldėjo ir ūkį, kuriame sėkmingai su savo šeima ūkininkauja, o nuo kelerių metų eina ir kaimo seniūno pareigas. Gyvendamas kartu su tėvais gimtuose namuose, jis turėjo daugiausia progų išgirsti ir tėvo pasakojimų apie savo šeimos bei kaimo istoriją. Vaicekauskų dukra Teresė, baigusi Punsko licėjų,

įsigijo medicinos sesers profesiją ir dirba Seinų ligoninėje. Jauniausias

sūnus Algirdas po Punsko licėjaus tęsė geografijos mokslus Lietuvoje, o sugrįžęs aktyviai įsijungė į lietuvišką veiklą. Jau daugelį metų eina Lenkijos lietuvių draugijos pirmininko pareigas, vadovauja Seinų „Žiburio“ mokyklai, dalyvauja saviveikloje.

Darbštus žmogus vis randa kokį naują užsiėmimą. Jaunystėje Česlovas pripratino brolių Antaną prie kalvystės, o šis įdiegė jam kitą pomėgį – bitininkystę. Išeidamas į žentus, paliko vieną avilį iš savo užveisto bityno. Česlovas pamilo šiuos darbučius gyvūnėlius ir ilgainiui jo bitynas taip išaugo, kad turėjo net 48 avilius. Kaimo žmonės visada girdavo skanų Vaicekauskų medų.

Iki senatvės šeimininkas pats viską prižiūrėdavo ir tvarkė: korius pjaustė, avilius pasidarydavo, vašką tirpdė. Tik prie medaus kopimo padėdavo žmona ir paaugę vaikai. Kartu su žmona ir žvakes liedavo, o suaugęs sūnus vis dažniau pavaduodavo tėvų laukų darbuose, tuo pačiu palikdamas jam daugiau laiko bitininkystei.

Česlovas buvo gana uždaras žmogus ir turėjo savotišką humoro jausmą.

– Baikiorus buvo, cik laikėjas tas

Iš šeimos albumo

Vilkapėdžių jaunimo šokių grupė

Smalėnų choras

jo baikas suprasc, ne visiems jos pacikdavo, kici užsigaudavo, – sako ji pažinojusieji.

Buvusi kaimynė pasakoja, kad „Vilkapėdžių bernai kasmet per Velykas aidavo valauc, o Česius net ir racijų mokėjo pasakyc“. Bet syki užėjo jie pas tolimesnius kaimynus, kurie už kažką buvo truputį supykę. „Te, mažum nor rozų prieš“, – pasakė šeimininkė, paduodama kitam lalauninkui kepurę su kiaušiniais. Šis paklausė, ką daryti: imti ar atiduoti atgal? „Nugi dėk jai tuos kiaušinius an galvos“, – patarė Česlovas. Anas taip ir padarė, bet tada kilo toks triukšmas, kad lalauninkai atsigręžė uždušę tik tada, kai įbėgo į kitą kiemą. Štai tokie seniau ir būdavo pokštai.

Vaicekauskai gražiai sugyveno su kaimynais, prireikus niekad neatsakydavo pagalbos. Šeimininkas ne tik darbus dirbo, bet ir domėjosi politika. Visą gyvenimą mėgo skaityti laikraščius, klausė Amerikos balso ir numatė, kad žlugs komunizmas.

Jau prieš kelerius metus Česlovui pradėjo šlubuoti sveikata, o atėjus šiai

žiemai vis rečiau jis išeidavo į kiemą. Kelias dienas prieš tėvo mirtį Valdas rado jį kalvėje bedėstantį įrankius. „Tegul čia viskas taip būna“, – paskutinį kartą pamokė jis nustebusį sūnų. „Tai jau turbūt mirs, kad nuėjo į kalvę“, – dingtelėjo mintis žmonai.

atsitiktinai ir į paskutinę kelionę jis iškeliavo iš bene pirmą kartą Vasario 16-osios proga gražiais lietuviškais simboliais papuoštos Smalėnų bažnyčios. Tegul ilsisi ramybėje...

Vaicekauskai su anūkais

Nuojauta nemelavo. Lygiai prieš metus vasario 17 dieną Česlovas turėjo sunkią operaciją, o šių metų tą pačią dieną ir net tą pačią valandą jis iškeliavo amžinybėn. Paliko dar miegančias biteles ir tvarkingai sudėliotus kalvio įrankius. Gražiai nukalęs šio gyvenimo kelią atidavė jį tęsti kitiems, o pats nužingsniauvo Viešpaties takais į angelų chorą, kur vėl galės giedoti Jo garbei.

Nors Česlovas gal labai viešai to ir neskelbė, tačiau širdyje visada buvo užsispyręs lietuvis. Tad turbūt ne-

atsitiktinai ir į paskutinę kelionę jis iškeliavo iš bene pirmą kartą Vasario 16-osios proga gražiais lietuviškais simboliais papuoštos Smalėnų bažnyčios. Tegul ilsisi ramybėje...

Prieš 50 metų balandžio mėnesį
Onutė ir Juozas Nevuliai
 iš Pelelių sumainė aukso žiedus.

*Lėkė metai kaip paukščiai pro šalį,
 Raizgės raukšlės ir balo plaukai,
 Tik širdis patikėti negali,
 Kad tiek jau galėjo praeit.
 Nusimeskite rūpesčių našta,
 Praeitis tebūnie lyg daina,
 Leiskit šventės dieną palinkėti,
 Kad sėkmė, puiki sveikata
 Lydėtų Jus visada.*

Garbingo jubiliejaus proga sveikina

*Dukra ir sūnūs su šeimomis bei anūkės Jolytė
 ir Edita su šeimomis*

*Greit prabėga pavasariai, rudenys.
 Medžiai keičia ir keičia lapus...
 Bet kas rytą vėl saulė nubudina
 Ir pakviečia kelionei visus.
 Lai joje visada būna draugas
 Ir namai, ir šeima, ir skalsa.
 Tegul Jūsų kelionę apsaugo
 Angelo sargo ranka.*

Prieš 50 metų balandžio mėnesį
 aukso žiedus sumainė

Onutė ir Juozas Nevuliai
 iš Pelelių ir
Elena ir Algirdas Liškauskai
 iš Vidugirių.

Ta proga, mielieji Jubilatai,
 sveikinam ir linkim Jums daug laimės,
 meilės, džiaugsmo bei Dievo palaimos.

Slabašauskų ir Savickų šeimos iš Žvikielių

*Su Garbingu Jubiliejum leiskite pasveikint,
 Palinkėti Jums sveikatos iš visos, visos širdies.
 Ir gyvenimą pratęsti leiskite paskatint,
 Mūsų žodžiais ir troškimais suteikiant vilties.*

50-ojo vestuvių jubiliejaus proga
Eleną ir Algirdą Liškauskus
 iš Vidugirių sveikina

*Sesuo Onutė su vyru ir
 jų vaikai su šeimomis*

*Eik gyvenimo saulės sutikti,
 Neškis šypsena, meilę kartu.
 Tegul niekas nedrįsta sutrypti,
 Kas svajonėse buvo brangu.
 Nemusimink, kad laikas bėga,
 Bet Tu gyvuok, pavasari sapnuok!
 Pavasario vėjas gairius
 Tegul išsklaido visus skausmus,
 Ir gyvenimas būna ramus.*

Balandžio 7 d. **Dalytė Ščepančikienė**
 švęs 40-ąjį gimtadienį. Šia ir vardadienio
 proga nuoširdžiai sveikina

*Angelė ir Jonas Gelažauskai,
 vyras, seserys ir brolis su šeimomis*

NUOŠIRDŽIAI DĖKOJAME VISIEMS,

kurie geranoriškai įsijungė į kaulų čiulpų
 donorstės akciją, vykusią 2017 m. gruodžio
 11 d. Punsko licėjuje, ir atidavė šiam tikslui
 savo kraujo mėginius Suvalkų kraujo centrui.

Šupšinskių šeima

ŠILTNAMIAI

Kokybiški,
polikarbonato
dangos, įvairių
matmenų,

karkasas pagamintas iš cinkuoto plieno profi-
lių, 100 % apsauga nuo žalingų UV spindulių.
Šviesos pralaidumas daugiau kaip 80 proc.
Nemokamas pristatymas, 2 metų garantija.
Surinkimas už papildomą mokestį.

Skambinkite tel. +370 686 72158

MIELI SKAITYTOJAI!

Labai prašom 1 proc. pajamų mokesčio skirti
Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklai.

KRS: 0000270261,

cel szczegółowy ZS w Sejnach 3888

Iš anksto tariame nuoširdžiausiai AČIŪ!

Seinų „Žiburio“ bendruomenė

BRANGŪS SKAITYTOJAI!

Šiais metais vėl galima mūsų įstaigai skirti 1 %
pajamų mokesčio.

KRS: 0000270261, cel szczegółowy

PRZEDSZKOLE SAMORZĄDOWE

PUNSK 4292

*Punsko savivaldybės vaikų darželio
bendruomenė*

Dėl ilgamečio „Aušros“ leidyklos direktoriaus
a. a. Romo Vitkausko mirties
nuoširdžiausius užuojautos žodžius šeimai ir
artimiesiems skiria

„Aušros“ leidyklos darbuotojai

Kiekvieną kart netekę artimo, brangaus žmogaus ge-
riau suvokiame gyvenimo trapumą. Todėl verta steng-
tis, kad kiekviena nugyventa minutė būtų prasminga.
Taip visuomet stengėsi gyventi amžinybėn iškeliavęs
buvęs Punsco valsčiaus viršaitis, „Aušros“ leidyklos
direktorius, Seinų apskrities viršininko pavaduotojas
Romas Vitkauskas.

Dėl skaudžios netekties žmonai, dukroms, sūnams,
seserims ir visiems artimiesiems nuoširdžius užuojautos
žodžius reiškia

Lenkijos lietuvių draugija ir „Aušros“ redakcija

2018 m. vasario 26 d.
amžinojo poilsio atgulė
A. A. BIRUTĖ DZEMIONIENĖ
iš Valinčių.

Nuoširdžiausius padėkos žodžius tariame ją gydžiusiems
gydytojams ir „Carito“ seselei, medicinos seselėms. Ačiū
giminėms, artimiesiems, kunigams ir pažįstamiems už
maldas ir užuojautos žodžius, aukas bei velionės paly-
dėjimą į paskutinę kelionę. Ypač nuoširdžiai dėkojame
giesmininkams už gražias giesmes ir Punsco parapijos
kunigams už atnašautas šv. Mišias.

Šeima

*Visada Tėtis liks su Jumis,
Nors žodžiais ir neprakalbės.
Pavasari – žieduos švelniuos,
O vasarą – bitelių dūzgesy.*

Į amžinojo poilsio vietą atgulus
a. a. Česlovui Vaicekauskui,
nuoširdžią užuojautą jo sūnui Algirdui bei
artimiesiems reiškia

Punsko lietuvių kultūros namų bendruomenė

Dėl a. a. tėvelio ir uošvio
Jono Leonavičiaus iš Vilkapėdžių mirties
Joną ir Eleną nuoširdžiai užjaučia

Seinų bažnytinis choras